

Les desamortitzacions al Pirineu: transformació social, canvi de propietari o guanyar una guerra?

“Per tenir enemics no cal declarar la guerra, sols dir el que penses”.

Martin Luther King

Preàmbul

El 1835 davant del tresor exhaust, el ministre d'Hisenda, Juan de Dios Álvarez Méndez Mendizábal (Chiclana de la Frontera, 1790 – Madrid, 1852) (figura 1), en lloc d'augmentar els impostos a la població, com Montoro, decidí guanyar la guerra als carlins posant en venda els béns de l'Església. Imità el que es féu després de l'expulsió dels jesuïtes i que repetiren els ministres Soler-Godoy, els francesos i el Trienni Liberal. Ho acabarà Pasqual Madoz (Pamplona, 1806 – Gènova, 1870) (figura 2) durant el Bienni Progressista però és una part de la història mal resolta, que cal reconsiderar.

Fig. 1 - Esbós de Juan de Dios Álvarez Méndez Mendizábal

La propietat eclesiàstica al Pirineu

Al Pirineu s'inventariaren, taxaren i es posaren en venda les finques de les comunitats de regulars i seculars, dels santuaris, hospitals, centres assistencials, les Comandes, la Inquisició, les Cinc Dignitats eclesiàstiques de Catalunya, els *infidents* o carlins i els comunals dels pobles, que no s'hi oposaren amb la fermesa de Queralbs.

Les propietats es trobaven en zones properes a la Catalunya Nord i Andorra i abraçaven vuit comarques, de l'Alta Ribagorça a la Noguera, els Pallars Sobirà i Jussà, l'Alt Urgell, la Cerdanya, el Ripollès i l'Alt Empordà, que allargarem al Berguedà, per gentilesa envers els nostres organitzadors.

Fig. 2 - Josep Nin i Tudó *Retrat de Pasqual Madoz*, Madrid, Congrés dels Diputats

Montserrat Moli i Frigola, II Università degli Studi di Roma “Tor Vergata”, Real Acadèmia de la Historia, Jardins.Icea

A Francisco Tomás i Valiente, q.e.p.d., i Jordi Nadal i Oller, per acompanyar-me en la recerca amb tanta generositat.

Fig. 3 - Bonaventura Tristant, *Il·lustració de Corona benedictina adornada de la más preciosa de sus singulares prerrogativas*, Barcelona, Rafael Figueró, 1677

Fig. 4 - Santa Maria de Ripoll

Fig. 5 - Sant Pere de Camprodon

Les 1.259 finques estaven situades en 158 pobles: 86 a la província de Girona (39 a l'Alt Empordà, 22 a la Cerdanya, 21 al Ripollès, 2 a la Selva i la Garrotxa, i 1 al Gironès), 36 a la de Lleida (13 al Pallars Sobirà, 8 a l'Alt Urgell, 5 al Pallars Jussà, 3 a l'Alta Ribagorça, 2 a la Noguera, el Segrià i la Segarra, i 1 a l'Urgell), 34 a la de Barcelona (18 al Barcelonès, 11 al Berguedà, 2 al Bages i Osona, i 1 al Vallès Oriental) i 3 a la Catalunya Nord (1 al Conflent, 1 al Rosselló i 1 al Vallespir). A l'inici sols s'arrendaren els delmes i les finques amb l'obligació de respectar els parcers. Tot era tan confús que els franciscans de Girona s'allotjaren en cases amigues, a veure-les venir i en moriren a la ciutat fins al 1841, quan l'arquitecte municipal de la ciutat, carlí, Bru Barnoya i Xiberta, decidí obrir el carrer Nou travessant l'església del cenobi, perquè no poguessin tornar mai més, un gest que desconcertà.

Anotarem amb sorpresa que les propietats es trobaven 331 a la Cerdanya, 315 al Ripollès, 234 a l'Alt Empordà, 142 a l'Alt Urgell, 78 al Pallars Sobirà, 55 al Berguedà, 27 a l'Alta Ribagorça, 23 al Pallars Jussà i 13 a la Noguera. Tenien, així mateix, altres propietats en altres comarques, un fet que fins ara havia passat desapercebut al gran Gaietà Barraquer i Roviralta (Barcelona, 1839-1922) i a notables estudiosos, ja que com va demostrar el professor Alfonso Lazo l'any 1967 cal oblidar-se d'usar com a font els butlletins oficials de les províncies i els Boletines de Venta de Bienes Nacionales, que proporcionaven preus diferents als reals i sols els noms dels homes de palla. Cal usar els protocols d'hisenda i els registres d'hipoteques d'Hisenda de desamortització de 1835 a 1854 de Girona i Lleida, i completar-los amb els de Barcelona, com hem fet nosaltres, a diferència de Lleida, on la recerca de la doctora Carme Solsona i Sorrosal no ha primat la recerca dels compradors reals. Fora del Pirineu tenien 33 propietats al Barcelonès, 6 a la Segarra, 3 al Segrià i l'Urgell, 2 a la Selva, el Bages i Osona i 1 a la Garrotxa, el Gironès i el Vallès Oriental i 3 a la Catalunya Nord: 1 al Conflent, 1 al Rosselló i 1 al Vallespir.

Els regulars

Les propietats dels regulars al Pirineu eren 551. Comprenien cenobis, priorats, cases, masos, peces de terra, horts, pallers, forns, olivars, boscos i comunals. Provenien de 19 cenobis: 17 masculins i 2 femenins, amb un percentatge de 26 propietats per cenobi. Els 7 cenobis de Girona eren els benets (figura 3) de Santa Maria de Ripoll, (figura 4) Sant Pere de Camprodon (figura 5) i Sant Pere de Roda (figura 6), els carmelites calçats de la Puríssima Concepció de

Camprodon (figura 7), els dominics (figura 8), agustins (figura 9) i clarisses (figura 10) de Sant Domènec, Sant Agustí i Santa Clara de Puigcerdà, que posseïen 293 propietats. Els 7 de Lleida eren els benets de Santa Maria de Gerri de la Sal (figura 11), els cistercencs de Santa Maria de Lavaix (figura 12), els carmelites calçats de Salgar (figura 13), els dominics, agustins, monges de l'Ensenyança i jesuïtes de Sant Domènec (figura 14), Santa Magdalena (figura 15), les Monges de l'Ensenyança (figura 16) i Sant Ignasi dels extingits jesuïtes de la Seu d'Urgell, que en tenien 220. Els 4 berguedans formats pels benets de Santa Maria de Serrateix (figura 17) i Sant Pere de la Portella (figura 18) - Sant Pau del Camp de Barcelona (figura 19), els mercedaris de Sant Joan (figura 20) i franciscans Sant Francesc de Berga (figura 21) en tenien 37, i els benets de Montserrat 1 a Saint Genis des Fontaines, al Rosselló (figura 22).

Malgrat els estralls de la Guerra Gran, la guerra del Francès i les incursions dels matiners i els carlins, els més rics eren els dominics de Puigcerdà i la Seu d'Urgell, amb 100 i 65 finques, seguits pels benets de Roda, Gerri de la Sal, amb el priorat de Sant Salvador de la Vedella (figura 23) i Ripoll amb 75, 73 i 65 propietats. Menys rics eren els de Sant Pere de la Portella - Sant Pau del Camp, amb 14 finques, i els priorats de Sant Llorenç prop Bagà (figura 24) i Santa Maria de Cervià (figura 25) mentre els benets de Camprodon i Serrateix sols tenien 4 i 3 finques, ja que la darrera ja havia posat en bones mans les quatre propietats de Cardona, i els benets de Santa Maria de Montserrat tenien el priorat de Saint Genis des Fontaines al Rosselló (figura 26).

El cister de Lavaix posseïa 28 propietats, 27 els agustins de la Seu d'Urgell, comprès el priorat - seminari de Sant Pere Cercada (figura 27) i 21 els agustins de Puigcerdà. La Mercè de Berga tenia 18 finques i el Carme Calçat 12 a Salgar-Montsonís i 2 a Camprodon, com els franciscans de Berga, que disposaven sols dels dos horts del cenobi.

Al Pirineu, les comunitats femenines no foren solament taxades com arreu de Catalunya, sinó que es posaren en venda 27 finques de les clarisses de Puigcerdà i 1 de les Monges de l'Ensenyança de la Seu, per la bondat de les terres i el nul o gran interès dels polítics locals per adquirir-les. Això ocorregué atès el poc que s'aconseguí de les vendes precedents, en pagar-se en títols *inflacionats* i en declarar-se molts compradors en fallida, una trampa que consistia a decretar una segona subhasta a un preu més baix, fer comprar la finca a un home de palla, que la transferia a l'antic comprador.

Fig. 6 - Sant Pere de Roda

Fig. 7 - Carme Calçat de Camprodon

Fig. 8 - Dibuix de Sant Domènec de Puigcerdà

Fig. 9 - Sant Agustí de Puigcerdà a l'interior de la muralla en un plànol de 1717

Fig. 10 - Santa Clara de Puigcerdà a l'interior de la muralla en un plànol de 1717

Fig. 11 - Santa Maria de Gerri de la Sal

Fig. 12 - Santa Maria de Lavaix, fotografia de Camil José Guiu, CEC

Fig. 13 - Carme de Salgar

Fig. 14 - Sant Domènec de la Seu d'Urgell

Fig. 15 - Santa Magdalena dels agustins de la Seu d'Urgell

Fig. 16 - Església de la Immaculada de les monges de l'Ensenyança de la Seu d'Urgell

Fig. 17 - Santa Maria de Serrateix

Fig. 18 - Sant Pere de la Portella

Fig. 19 - Sant Pau del Camp de Barcelona

Fig. 20 - Sant Joan de Berga de la Mercè

Fig. 21 - Sant Francesc de Berga, fotografia anterior a 1936

Fig. 22 - Priorat de Saint Genis des Fontaines

Fig. 24 - Priorat de Sant Llorenç prop Bagà

Fig. 26 - Mare de Déu de Montserrat de Sant Genis des Fontaines

Fig. 27 - Priorat de Sant Pere Cercada

Fig. 23 - Priorat de Sant Salvador de la Vedella

Fig. 25 - Priorat de Santa Maria de Cervià

Fig. 28 - La Seu d'Urgell l'any 1781, gravat de Francisco Palomino, Biblioteca Marià Vayreda d'Olot

Si atenem els diversos cenobis, trobem que les màximes concentracions de les propietats es trobaven en zones urbanes, que de major a menor eren 101 a Puigcerdà, 85 a la Seu d'Urgell (figura 28), 76 a Camprodon, 61 a Sant Joan les Abadesses (figura 29), 59 a Llanars, 50 a Llívia (figura 30), 41 a Vilallonga de Ter, 39 a Gerri de la Sal (figura 31), 33 a Barcelona, 30 a Fortià (figura 32), 24 a Masarac, Pedret i Marzà i el Pont de Suert (figura 33). N'hi havia així mateix 23 a Queixans (figura 34), 22 a Sant Joan Sescloses (figura 35), 19 a Civís (figura 36), 18 a Berga, 16 a Gòsol i Baltarga (figura 37), 15 a Rigolisa i Sant Llorenç de la Muga (figura 38), 14 a Ripoll, Isòvol (figura 39) i Urtx (figura 40), 12 a Montsonís (figura 41) i Ger (figura 42) i 10 a Alins (figura 43) i Abella de la Conca (figura 44), a part de gran nombre de pobles que posseïen de 9 a 1 finques.

La major part de les propietats dels regulars es trobaven entorn de les viles pirinenques, com la Seu d'Urgell, Puigcerdà, Gerri de la Sal, el Pont de Suert, Salgar-Montsonís, Camprodon i també entorn a Berga i Barcelona. La Seu d'Urgell posseïa 69 propietats dels regulars: 31 dels dominics, 25 dels agustins, 12 dels jesuïtes i 1 de les monges de l'Ensenyança. Els dominics així mateix tenien 18 propietats properes a Civís, els jesuïtes 1 a Montellà i 1 a Arcavell mentre que els agustins disposaven del priorat de Sant Pere Cercada i la casa Delmera de Santa Coloma de Farners, a la Selva.

Puigcerdà tenia 46 propietats provinents 23 de les clarisses, 19 dels dominics i 4 dels agustins. Els dominics arrodinien les terres amb 21 propietats a Queixans, 16 a Llívia i 14 a Baltarga, mentre que els agustins en posseïen 15 a Rigolisa i les clarisses 4 a Prats (figura 45).

Fig. 29 - Sant Joan de les Abadesses

Fig. 30 - Santa Maria dels Àngels de Llívia

Fig. 31 - Santa Maria de Gerri de la Sal

Fig. 32 - Sant Julià i Santa Basilissa de Fortià

Fig. 33 - Església vella del Pont de Suert

Fig. 34 - Sants Cosme i Damià de Queixans, a Fontanals de Cerdanya

Fig. 35 - Sant Joan Sescloses

Fig. 36 - Civís

Fig. 37 - Sant Andreu de Baltarga, fotografia de Ricard Balló de 2015

Fig. 38 - Sant Llorenç de la Muga

Fig. 39 - Sant Miquel d'Isòvol

Fig. 40 - Sant Martí d'Urtx

Fig. 41 - Santa Maria de Montsonís

Fig. 42 - Santa Coloma de Ger

Fig. 43 - Sant Vicenç d'Alins

Fig. 44 - Sant Esteve d'Abella de la Conca

Fig. 45 - Retaule de Prats, fotografia de Josep Salvany, Biblioteca de Catalunya

Fig. 46 - Sant Joan de Beranui

Fig. 47 - Sant Esteve de Pedret i Marzà

Fig. 48 - Sant Julià d'Aja

Fig. 49 - Santa Maria de Matamala

Fig. 50 - Sant Feliu d'Estiula

Fig. 51 - Sant Martí d'Armancies

Fig. 52 - La Pobla de Lillet

Fig. 53 - Grevolosa

Fig. 54 - Sant Pere de Prada de Conflent

La tercera gran concentració la trobem a Gerri de la Sal, amb 39 propietats dels benets que així mateix en posseïen 9 a Saurí-Bresca, 7 a Beranui (figura 46) i Useu i el priorat de Sant Salvador de la Vedella, al Berguedà.

El cister de Lavaix posseïa 24 propietats, totes al Pont de Suert mentre que els benets de Sant Pere de Roda tenien les propietats molt repartides: 22 a Fortià, 21 a Sant Joan Sescloses, 16 a Pedret i Marzà (figura 47) i a gran nombre de poblets propers a la Catalunya Nord.

A Berga els regulars posseïen 18 finques de les quals 15 eren dels mercedaris, dos dels franciscans i 1 dels benets de Ripoll, a les quals s'afegien les tres propietats de la Quart dels benets de Sant Pere de la Portella. El Carme de Salgar tenia 12 finques a Montsonís i els benets de Sant Pere de la Portella-Sant Pau del Camp disposaven de 10 propietats a Barcelona i el priorat de Sant Llorenç prop Bagà al Berguedà, mentre que a Camprodon els regulars tenien 6 finques: 4 els benets –tres de les quals foren tornades pel Concordat de 1851 davant la situació ruïnosa del cenobi– i 2 els carmelites calçats, molt malmeses des de la Guerra Gran.

Un cas notable fou el de Ripoll, que posseïa 65 finques. D'elles sols 14 a Ripoll. Disposaven en canvi de 22 finques a Barcelona, on vivia ja gran part de la comunitat, en haver-se convertit el cenobi en la segona fàbrica d'armes d'Espanya segons Jordi Mascarella. Es proposaven, a causa de les guerres, establir-se a Barcelona, imitant els benets de Roda, que s'havien traslladat a Figueres, malgrat l'oposició dels benets de Sant Pere de la Portella-Sant Pau del Camp. Tenien també 7 finques a Aja (figura 48) de la pabordia del mateix nom i 15 cases-pabordies arreu de Catalunya: a Matamala (figura 49), Sant Feliu d'Estiula-les Llosses (figura 50) i Sant Martí d'Armancies (figura 51) al Ripollès; a Berga i la Pobla de Lillet (figura 52) al Berguedà; a Cardona i Manresa al Bages; a Grevolosa (figura 53) i Vic a Osona, a Rosselló al Segrià, a la Seu d'Urgell a l'Alt Urgell, a Olot i al santuari de la Mare de Déu de Castellar de la Muntanya a la Garrotxa, a Prada de Conflent (figura 54) al Conflent, i a Ceret (figura 55) al Vallespir.

Els seculars

Les institucions seculars en nombre de 94 posseïen 606 finques al Pirineu, de manera que la mitjana era de 63 finques per a cada una, superior a les 26 dels cenobis. De les 94 institucions, 71 eren gironines, 18 lleidatanes i 5 berguedanes.

Fig. 55 - Sant Pere de Ceret

Fig. 56 - Masarac

Fig. 57 - Sant Llorenç de Campdevàno

Fig. 58 - Sant Martí de Vilallonga de Ter

Fig. 59 - La Jonquera

Fig. 63 - Guils de Cerdanya

Fig. 67 - Muntanya de Fontlletera a Tregurà de Dalt

Fig. 71 - Selva de Mar

Fig. 60 - Santa Cecília de Molló

Fig. 64 - Retaula de Freixenet, fotografia de Josep Salvany, Biblioteca de Catalunya

Fig. 68 - Sant Jaume de Rigolises

Fig. 72 - Panteó a Mendizábal, Argüelles i Calatrava, a Madrid

Fig. 61 - Gósol, fotografia de 1960

Fig. 65 - Sant Esteve de Llanars

Fig. 69 - Santa Maria d'All

Fig. 73 - Retrat de José de Salamanca Mayol, jove

Fig. 62 - Sant Martí de Tost, fotografia de Ricard Balló de 2011

Fig. 66 - Santa Maria de les Neus de Port de la Selva

Fig. 70 - Alp

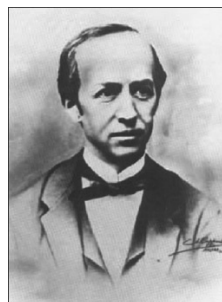

Fig. 74 - Esbós de Tomàs Heredia Livermoore

Les més riques eren la comunitat de preveres de Camprodon i les col·legiates de Sant Joan de les Abadesses i Puigcerdà amb 70, 61 i 50 propietats. Els seguien l'església de Llívia amb 34, la rectoria de Masarac (figura 56) amb 24, el capítol de la Seu d'Urgell amb 18, la comunitat de preveres de Sant Llorenç de la Muga amb 15, les esglésies d'Isòvol i Urtx amb 14, les comunitats de preveres de Sant Llorenç de Campdevàrol (figura 57) i Vilallonga de Ter (figura 58) amb 13. D'altra banda, l'església de Ger i el clergat de la Jonquera (figura 59) en tenien 12 i l'església de Molló (figura 60) 11, mentre que les rectories d'Abella de la Conca, Alins i Gósol (figura 61) 10 i les esglésies de Tost (figura 62), Guils de Cerdanya (figura 63) i Sant Miquel de Setcases 9, i la comunitat de preveres de Llers i 3 els de les esglésies d'Agullana, Aja, Biure, Bolvir, Cistella, Casserres i el seminari de la Seu d'Urgell. Finalment 13 esglésies posseïen dues propietats i 30 una de sola.

Les institucions

En ser tan minsa la recaptació obtinguda, es posaren en venda 15 propietats de 9 santuaris, 7 de Girona i 2 de Lleida. Dotze propietats eren dels santuaris de la província de Girona, dels quals es trobaven a l'Alt Empordà les tres de Nostra Senyora del Camp de Garriguella i una de la Mare de Déu del Roure de Llers i l'ermita de Santa Llúcia de Tonyà. I al Ripollès tenien 4 finques el de Sant Bartomeu de Llaés i una els santuaris de Sant Antoni de Ripoll i el de la Mare de Déu del Catllar de Vilallonga de Ter, i a la Garrotxa un, el de la Mare de Déu de Castellar de la Muntanya.

A la Lleida pirinenca es posaren en venda sols tres propietats : 2 de l'ermita de Castell-Llebre de Peramola i 1 de la de Sant Climent de Sales de Pallars.

També se subhastaren el gran nombre de censos i censals dels 14 hospitals gironins: 8 d'ells a l'Alt Empordà, a Cabanes, Cadaqués, Fortià, la Jonquera, Llançà, Llers, Maçanet de Cabrenys i Sant Llorenç de la Muga; 5 al Ripollès, a Camprodon, Ribes de Freser, Ripoll, Sant Joan de les Abadesses i Vilallonga de Ter, i 1 a la Cerdanya, a Puigcerdà, mentre que dels de la Lleida pirinenca fins ara no n'hi ha constància.

Era tanta la necessitat de diners per guanyar la guerra que es posaren en venda 14 propietats de 9 *infidents*, és a dir de carlins de l'Alt Empordà, el Ripollès, la Cerdanya i el Berguedà, un fet que canvià notablement la geografia provincial del carlisme proposada per la història tradicional. Les propietats estaven situades 3 a Siurana i Vilallonga de Ter, 2 a Freixanet (figura 64) i una a la Pobla de Lillet, Lladó, Llanars (figura 65), Puigcerdà, Sant Joan Sescloses i Sant Pau de Segúries.

S'incloué així mateix una gran finca de la Inquisició situada a Sant Feliu d'Estiula i es taxaren 12 comunals de 5 pobles de Girona, malgrat la resistència que oposaren. Es trobaven a 4 pobles: 3 de l'Alt Empordà: 6 a Cantallops, 3 a Roses i 1 a Port de la Selva (figura 66) i 1 a Ripoll, al Ripollès.

També es posaren a la venda 11 comunals d'ordes religiosos i seculars de Lleida: 7 dels benets de Gerri de Sal: 2 a Baiarca i 1 a Cuberes, Espluga. Solduga, Sorre i Viu de Llevata, 2 del cister de Lavaix a Montiberri-Erreus. Però també 2 de l'ermita de Castell-Llebre de Peramola a Peramola i en canvi no hem pogut esbrinar res dels relatius al priorat de Sant Salvador de la Vedella al Berguedà. Se'n posaren en venda molts d'altres no millor

especificats a la Cerdanya i al Ripollès, en especial la rica muntanya de Fontlletera de Tegurà (figura 67) de la col·legiata de Sant Joan de les Abadesses.

Les vendes

Arreu del Pirineu es vengueren 868 finques, és a dir el 67% del total, i s'arribà al 100% a la Noguera, el Segrià, el Gironès i la Garrotxa i en 80 pobles més com Fortià i Masarac, Queixans, Baltarga, Rigolises (figura 68), All (figura 69), Alp (figura 70), Guils de Cerdanya, Alàs i 71 pobles més. Es vengué poc al Barcelonès i al Pallars Jussà i res a l'Urgell, el Bages, Osona, el Vallès Oriental, el Conflent, el Rosselló i el Vallespir.

Les 868 propietats foren venudes de major a menor de la Cerdanya al Gironès. 231 a la Cerdanya, 207 al Ripollès, 195 a l'Alt Empordà, 96 a l'Alt Urgell, 47 al Pallars Sobirà, 40 al Berguedà, 19 a l'Alta Ribagorça, 12 a la Noguera, 9 al Pallars Jussà, 5 a la Segarra, 2 a la Selva i el Segrià i 1 al Barcelonès, la Garrotxa i el Gironès.

Es vengueren malauradament els 12 comunals de cinc pobles de Girona, malmesos des de la Guerra Gran és a dir els 6 de Cantallops, els 3 de Roses, 1 a Port de la Selva i la Selva de Mar (figura 71) a l'Alt Empordà i 1 a Ripoll. Així mateix fou venuda la muntanya de Fontlletera de la col·legiata de Sant Joan de les Abadesses, entre d'altres al Ripollès, per la qual cosa els veïns dels pobles demanaven el rescabament dels danys causats pels carlins i per haver de pagar per portar el bestiar a pastura i fer llenya, motiu pel qual ara havien de pagar.

A la província de Lleida es vengueren 8 comunals eclesiàstics, malmesos per les guerres esmentades. Eren 4 dels benets de Gerri de la Sal, 2 del cister de Lavaix i 2 de l'ermita de Castell-Llebre de Peramola. Dels primers se'n vengueren un a Baiarca i de l'altre sols s'aconseguí arrendar-ne les herbes. També la muntanya d'Esplugas-Solduga de 4 hores de circumferència amb molts pins, on els veïns de Gerri, Bresca i Useu tenien el dret d'artigar, pastar i tallar fusta, i els comunals de Sorre de 420 vares de circumferència. Quedaren en canvi taxats però no venuts els comunals de Cuberes, Solduga i Viu de Llevata, segurament per l'ajuda d'algun polític. Els 2 comunals de Lavaix es trobaven a Montiberri-Erreus de mitja hora de circumferència, deu minuts de llarg i un quart d'ample, arribaven fins a Viu de Llevata i eren abundosos de roures, alzines, tres basses i una font, on podien pasturar el ramat i tallar llenya i fusta els veïns, un dret que perdien. Els dos boscos de l'ermita de Castell-Llebre de Peramola foren adquirits per especular, ja que desguarniren l'ermita de la verdor que l'envoltava.

Les finques no venudes

Es vengué, on hi havia molts béns, però malgrat que quasi totes les propietats foren taxades, no tots foren posats en venda per la intervenció de polítics locals amb pes a Madrid. A manera d'exemple direm que l'hisendat de Solius Marià Vicens afavorí que el Concordat de 1851 tornés a part de moltes rampoines la rica ermita de Sant Baldiri, al poble de Solius, que se la tornà a vendre, en ser l'empresa surera més gran del poble i que permeté la reconstrucció de l'església parroquial de Santa Agnès, malgrat que ell fos un dels compradors del cenobi de Sant Francesc de Girona, que volia transformar en

una fàbrica de filats, un fet que segons Barraquer li provocà ser segrestat pels carlins.

Quedaren sense vendre 435 finques distribuïdes en 70 pobles, gran part de les quals foren venudes durant la desamortització de Madoz. Romangueren sense vendre 133 finques al Ripollès, 100 a la Cerdanya, 46 a l'Alt Urgell, 39 a l'Alt Empordà, 32 al Pallars Sobirà i al Barcelonès, 18 al Berguedà, 14 al Pallars Jussà, 8 a l'Alta Ribagorça, 3 a l'Urgell, 2 al Bages i Osona i 1 a la Segarra, el Segrià, el Vallès Oriental, el Conflent, el Rosselló i el Vallespir.

Els compradors de béns nacionals

Eren liberals, monàrquics, *chaqueteros*, càrrecs públics i membres de la Milícia Nacional, que atorgaven donatius per als afectats de les batudes del carlins, la misèria i el panteó d'homes il·lustres construït en honor a Mendizábal, Argüelles i Calatrava (figura 72). Però sobretot eren persones properes a l'Església, com administradors, arrendataris o censataris de les institucions, a les quals compraren béns, i en canvi no trobem cap republicà federal o cap socialista utòpic entre els compradors. A manera d'exemple direm que un dels compradors del cenobi de Sant Francesc de Girona fou el comerciant Pau Bosch, que des de feia anys n'era el síndic.

Aquests especuladors camaleònics crearen societats de substitució de quintos i compraren de tot: accions de ferrocarrils, canals, comerços, indústries i societats mineres. En especial en subscrigueren d'empreses tan diverses com l'Ictineu de Narcís Monturiol i sobretot l'emprestit pontifici, creat per Pius IX per rearmar-se, amb l'ajut del banquer i especulador José de Salamanca i Mayol (Màlaga, 1811 - Carabanchel, 1883), marquès de Salamanca i comte de los Llanos (figura 73). Tenien pocs escrúpols, però hi ha coses que superen tota lògica. Així, el màxim comprador de BN de Màlaga, Tomás Heredia Livermoore (Madrid, 1819 - Màlaga, 1893) (figura 74), fou nomenat cònsol pontifici de la ciutat, condecorat abundantment pel papa Pius IX, al qual organitzà uns solemníssims funerals. Compradors de BN foren també Nicolau Botet, cònsol pontifici de Palamós i Sant Feliu de Guíxols, i Niccola Ponte filo carbonari, cònsol pontifici de Barcelona. Ignasi Girona i Targa (Tàrrega, 1781 - Barcelona, 1868) (figura 75), fou un gran comprador al Pirineu, Lleida i a la ciutat de Barcelona, on acabà pagant tan tranquil les obres de la façana de la catedral de Barcelona, projectada per l'arquitecte municipal Josep Oriol Mestres (figura 76). Sabem així mateix que els compradors de la Cerdanya i l'Alt Urgell, per tranquil·litzar la consciència, s'anaven a confessar a Andorra.

Fig. 75 - Retrat d'Ignasi Girona i Targa

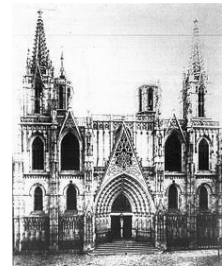

Fig. 76 - Façana nova de la Catedral de Barcelona, projectada per Josep Oriol Mestres, arquitecte municipal, i cimbori d'August Font

Fig. 77 - Vicente Lòpez Portaña, Retrat de Gaspar de Remisa i Miarons, marquès de Remisa

Compraren les 868 finques venudes 160 compradors, la qual cosa equival a 5,4 propietats per persona. D'ells 104 ho feren a Girona, 50 a Lleida, 5 al Berguedà i 1 a Barcelona. Farem un esbós dels compradors més notables. Sorgiren ja durant el Trienni Liberal entorn del Cercle Català de Madrid i a redós del polític Gaspar de Remisa i Miarons (1784-1847), marquès de Remisa i vescomte de Casa Sans, director general del Tresor (1826-33) (figura 77) i posterior senador, nascut a la Catalunya central, a Sant Hipòlit de Voltregà, on comprà entre d'altres *La Xisperta* gràcies a Francesc Murlans i Torres, un altre català establert a Madrid, que li féu d'home de palla a Lleida, on comprà per valor de 1.316.462 rals. Murlans, vist l'èxit, creà la Murlans i Cia, sota la protecció de Remisa per comprar com a home de palla arreu d'Espanya. En solitari adquirí les 12 finques del Pont de Suert del cister de Lavaix per 125.000 rals i propietats a Lleida per valor de 1.240 rals i a Sòria per 1.213.000 rals més.

L'imità a escala gironina Bartomeu Gifreu, hisendat de Castelló d'Empúries, propietari de terres a Vilademuls, Pont de Molins, Sant Miquel de Fluvià i Garriguella, censatari de les comunitats de preveres de Figueres i Castelló d'Empúries, que comprà a BN en solitari una finca a Pedret i Marzà dels benets de Roda per 7.030 rals. Gran especulador, comprà amb l'hisendat de Castelló d'Empúries, Francesc Canet, una finca a Sant Joan Sescloses per 101.015 rals i formant-ne un altre amb Salvi Oliveras, propietari d'un forn a Castelló d'Empúries i una foneria a Girona, dues cases, una a Castelló d'Empúries dels benets de Roda i una altra a Ripoll dels benets de la localitat per 2.490 rals. En formà una darrera per comprar una casa a Castelló d'Empúries per 373.585 rals, formant societat amb Ramon de Contreras hisendat de Girona i els hisendats de Castelló d'Empúries Francesc Delhom Martínez, Josep Gibert, Paulí Aupí i Salvi Oliveras.

De Sant Hipòlit de Voltregà era també el quart comprador de la província de Girona. Es tractava del mestre estanyer Albert Vinyolas, que es féu ric creant un munt de negocis i fou batlle de Girona durant la Vicalvarada i regidor durant la Revolució de Setembre. Comprà 17 propietats: 16 a Queixans dels dominics de Puigcerdà i 1 a la Selva de Mar dels benets de Roda per 950.726 rals, per arrendar-ne les pastures i especular com sempre havia fet.

D'aquesta Catalunya central, procedia així mateix el nucli dur de compradors, capitanejats per Josep Safont i Lluç (Vic, 1803 – Toledo, 1861), amic de Mendizábal i Madoz, que fins i tot assistí al seu funeral. Nasqué a Vic, però en ser net d'uns traginers de Capolat, establí una primera fàbrica a Berga i dos més a Madrid, al palau de Monteleón: una de maquinària per a mines i la primera fàbrica de gas de la capital. Fou el primer comprador de BN de la província de Girona, amb 2.588.824 rals. Allí, entre d'altres, adquirí el casal d'Olot de la majordomia de Ripoll i un munt de terres a nou províncies més: Barcelona, Lleida, Mallorca, Madrid, Toledo, Sevilla, Ciudad Real, Àvila i Segòvia.

Era de Vic i amic del precedent Narcís de Prat de Camps, cavaller establert a Santa Coloma de Farners, actiu a la política provincial, que creà una agència de desamortització a Girona, al número 2 del carrer de l'Auriga. Fou el tercer comprador de la província, en adquirir 7 finques a Camprodon dels benets i dels carmelites calçats, 3 a Aja dels benets de Ripoll i 4 a Rabós de Sant Quirze de l'església del poble per 1.132.950 rals per especular amb les pastures i la llenya per les fàbriques. Formà part de la societat Carbó i Cia, que volia

transformar el cenobi de Sant Francesc de Girona en una fàbrica de filats amb socis com Joan Carbó, fabricant de Cassà de la Selva, que introduïa *selfactines* de contraban pel port de Palamós, l'esmentat Pau Bosch i sobretot amb Joan Planas i Castañer de l'Esquirol (Osona), que crearà un imperi a Girona amb una fabrica de filats, una foneria i una fàbrica de gas sobre els solars del cenobi de Sant Francesc, que duplicarà a Barcelona.

En formaren part també els homes forts berguedans que compraren però fora de la comarca. Sobresurt el fabricant de filats i teixits del carrer de la Canal de Berga i de dues fàbriques i un rentador de roba a Barcelona: Joaquim Farguell i Caum (Berga, 1814 - Barcelona, 1877), net de Ramon Farguell i Maxan, que el 1770 inventà les berguedanes per filar cotó per competir amb les Spinning Jenny angleses, més costoses. Durant el Trienni comprà un gran mas a Sant Feliu d'Estiula-les Lloses de la Inquisició per 370.000 rals, que recuperà el 1840, amb la idea d'arrendar les pastures, disposar de llenya per a les fàbriques, crear una segona residència o senzillament especular. Al Berguedà, en canvi, compraren comerciants de fora com Josep Novell i Serra de Barcelona i Bartomeu Rebés de Puigcerdà a través d'homes de palla com els comerciants barcelonins Josep Boy i Domènec Santamaria per revendre les finques a un preu superior. El primer adquirí els tres masos dels benets de Serrateix, les dues cases, bosc i hort de les Bagas a la Quart (figura 78) de la Mercè de Berga i els dos horts dels franciscans de la mateixa vila, amb un clar interès especulatiu, per 439.700 rals. El segon era un lleidatà, amb comerç a Puigcerdà, que comprà 13 finques: 11 a Gósol: 8 de la rectoria del poble i 3 de la parròquia de Saldes més una finca a Montellà i una altra a Sanaüja per 37.153 rals i en comprà 22 més formant la S. A. Puigcerdà amb el comerciant Joan Calvet per 86.600 rals. Es trobaven 14 a Baltarga, 4 a la Seu d'Urgell, 3 a Prats i 1 a Bellver de Cerdanya, i demostrà una sagacitat increïble per al negoci fàcil.

Safont i Murlans engrescaren amics d'arreu de l'estat com Antoni Viadera de Gerri, diputat a Corts a Madrid, que comprà dos comunals a Montiverri i l'heretat Heureus de Viu de Llevata del cister de Lavaix i els benets de Gerri de la Sal per 365.000 rals, pensant en l'explotació de les pastures, l'aprofitament i la canalització d'aigües i en el rèdit que en podia obtenir. També José Bresca de Màlaga, que a través de Josep Anton Morlius, administrador de la comanda de Sant Joan, comprà 4 salines a Gerri de la Sal: 3 a Teulera i 1 al Roser dels benets per 406.200 rals, pensant a monopolitzar el comerç de la sal al Pallars Sobirà o vendre-les successivament al millor postor.

Relacionats amb els grups esmentats, hi hagué un notable grup de lleidatans, establerts a Barcelona, connectats amb Madrid, desitjosos de projectar el canal d'Urgell, aprofitar millor les aigües i les mines, construir fàbriques, banques i ferrocarrils. El nucli el liderà Ignasi Girona i Targa, que s'enriquí a Barcelona durant el Trienni venent blat i creant les societats La Porcelana, La Industria Quincallera, la pastisseria Torres i Cia, la fàbrica de pintats Girona Germans Clavé i Cia, i la Girona i Cia per l'ampliació del port de Barcelona i la construcció del ferrocarril de Barcelona a Port-Bou, que es convertí en el dotzè contribuent industrial de Barcelona. Adquirí a BN

Fig. 78 - Santa Margarida de la Quart

Fig. 79 - Sant Llister d'Alòs d'Isil

Fig. 80 - Torre del Remei de Bolvir

el molí d'Alòs (figura 79) del capítol de la Seu, 12 propietats a Montsonís del Carme de Salgar i la torre Neral o Castell del Remei de Bolvir (figura 80) per 1.184.320 rals, 20 jornals de la darrera, foren ocupades pel canal d'Urgell, amb una clara intenció hotelera. Comprà també moltes cases a Barcelona i cases, molins i terres a Lleida per valor de 6.159.140 rals, que el convertiren en el setzè contribuent industrial de Barcelona. Conjuntament amb el fill Joan, diputat provincial i comprador, instal·là un taller de màquines de vapor a Vilanova i la Geltrú.

Formaren part d'aquest grup, entre d'altres, Francesc Huguet i Caba, propietari i adroguer de Guissona, que comprà les 4 finques de la localitat, pròpies de la Mitra d'Urgell per 67.370 rals. Especulador, comprà terres a Massoteres i els cenobis dels agustins calçats i dels missionistes, diverses terres i la capella de Sant Martí de Guissona, en la darrera associat a Francesc Monjo per 241.573 rals.

Notable fou el cas de Joan Agell i Torrents (Sanaüja, 1809 – Barcelona, 1868), que establí un comerç a Barcelona al número 28 del carrer Hospital i aconseguí esdevenir vocal de la Junta de Comerç i regidor de l'ajuntament de Barcelona. Fou candidat monàrquic a les eleccions i el primer professor de química de la

Universitat de Barcelona, on arribà a rector. Comprà a BN dues cases i tres hortes al carrer Tàrraga de Peramola per 457.333 rals de la comunitat de preveres de Peramola i altres béns amb clara intenció especulativa.

Els altres compradors lleidatans estaven molt interessats en la canalització dels rius, especialment en el canal d'Urgell, a redós d'Ignasi Girona. Entre ells trobem l'hisendat i comerciant d'Alins Felip Balart, que comprà 11 finques: 9 a Sauri i 2 a Llesui de 27 jornals i 8 porques dels benets de Gerri de la Sal per 58.639 rals.

També Silvestre Solà, de Coll de Nargó, hisendat de la Seu d'Urgell, que comprà 11 propietats a la Seu d'Urgell per formar un patrimoni a la ciutat. Vuit de les propietats eren de regadiu dels dominics de la Seu d'Urgell, una vinya molt rica de les monges de l'Ensenyança i dues peces de terra dels agustins de Puigcerdà per 372.500 rals.

Amb un objectiu similar Anton Berga, hisendat de la Seu d'Urgell, comprà 4 finques: un pati i 6 jornals i 7 porques de regadiu dels dominics i dels agustins de la ciutat per 146.300 rals. Joan Pujals, hisendat de Civís, comprà a la localitat una masia, un prat i dues peces de terra de 13 jornals i 3 porques dels dominics de la Seu d'Urgell per 13.850 rals.

Un cas notable és el de la família Fonoll. El patriarca, Gervasi, hisendat de la Seu, com a Gervasi Fonoll i Cia comprà tres propietats a Alàs dels dominics de la Seu d'Urgell per sols 36.995 rals i dues propietats més on no s'especificà el preu de la venda. El seu fill formà la societat Josep Fonoll i Cia per comprar 9 peces de terra de secà a la Seu d'Urgell i una a Alàs per 135.700 rals dels agustins de la capital de l'Urgellet. D'altra banda, el net i fill dels anteriors Ot Fonoll s'associa amb Antoni Majoral per comprar, per arrodonir la propietat

familiar, una peça de terra de bona qualitat de la Seu d'Urgell dels agustins de la ciutat per 6.555 rals.

I malgrat que les propietats es trobaven a tocar de Catalunya Nord i Andorra, foren sols 7 els compradors estrangers, lligats al nucli lleidatà. L'hisendat de Sant Julià de Lòria Pau Poc (figura 81) comprà a la Seu d'Urgell una masia i 7 peces de terra de la comunitat de preveres de la ciutat per 50.800 rals amb intenció de millorar-ne l'explotació per poder-la revendre. D'altre banda Anton Poc, germà comerciant de Sant Julià de Lòria, formà una societat amb Josep Prim i Bonaventura Lamarca i compren un munt de finques a la província de Lleida.

L'altre fou Augustin Tiffy, comerciant adober francès establert a Figueres, accionista del canal de Figueres al port de Roses, que comprà 7 finques dels benets de Roda, de les quals les tres quartes parts del nou cenobi que bastien a Figueres, 2 a Port de la Selva i 2 la Selva de Mar, on hi havia el vell cenobi i les pastures de què disposava i on anava a comprar pells per 937.700 rals, que el convertiren en el cinquè comprador de la província. L'Audiència l'obligà per conciliació a reconèixer els drets del duc de Medinaceli, que no s'especificuen sobre els masos Margal i Ventós i la devesa de Sant Pere de Roda, ja que el noble afirmava, com a comte d'Empúries, haver atorgat les propietats amb pacte de retrovenda que però encara no s'ha executat.

Salvador Suñer de Ger, veí de la Guingueta d'Àneu, comprà béns a Saneja-Enveitg (figura 82), que però cedí al fill Bonaventura, com veurem més endavant.

Així com no sabem en la majoria dels casos el destí de bona part de les biblioteques, mobiliari, orgues i pintures dels cenobis, sabem en canvi el destí de quatre campanes. Foren comprades les dues dels agustins de Santa Magdalena de la Seu d'Urgell a dos poblets de l'Alta Cerdanya, no millor identificats, i les dels dominics de Sant Domènec de Puigcerdà, que foren adquirides per les esglésies de Sant Sadurní d'Enveitg (figura 83) i la Mare de Déu d'Err (figura 84). En canvi a la Catalunya Nord no es vengué cap propietat dels benets de Ripoll i de Montserrat.

Es creà també un notable nucli de cerdans que després de muntar petites fàbriques a la comarca, les duplicaren a Girona i Barcelona. Aprofitaren, però, l'avinentsa de les desamortitzacions per comprar prats per llogar als ramats, que passaven l'estiu a la comarca, disposar de llenya per les fàbriques, sense tenir en cap moment interès per transformar-les en prospera agricultura.

Fonamental fou Joan Junoy i Gelabert (figura 85, el seu germà

Fig. 81 - Sant Julià i Sant Germà de Sant Julià de Lòria

Fig. 82 - Retable de Saneja, fotografia de Josep Salvany, Biblioteca de Catalunya

Fig. 83 - Sant Sadurní d'Enveig

Fig. 84 - Mare de Déu d'Err

Fig. 85 - Emili Junoy i Gelabert, fotografia de Josep Salvany de 1907

Emili), que comprà 23 finques a BN: 21 a Queixans i 2 a Pereres dels dominics de Puigcerdà per 304.156 rals, que l'obligaren a pactar amb Tomàs de Montagut pel dret de retrovenda. Ho féu per especular, ja que formava part de la Junoy Germans i de la Junoy Germans i Nebots, fabricants de seda a Barcelona i de cotó a Sant Andreu de Palomar, propietaris de botigues i dipòsits de fils, *ballenes*, teles i altres articles als carrers Corders i Ferro de Barcelona. Traficava amb crèdits de guerra, prestava caucions en favor dels contrabandistes fronterers i promogué l'exposició de Barcelona el 1844. Aconseguí el seu objectiu en integrar-se conjuntament al també comprador cerdà Bonaventura Suñer esmentat, en la fundició de ferro i construcció de maquinària

Joaquim Suñer i Cia o La Palma del carrer Ginesta de Girona i successivament el 1857 ingressà en la més poderosa Planas Junoy Barné i Cia, de la qual esdevingué gestor el 1862, moment en el qual acusà La Palma d'espionatge industrial i l'obligà a tancar.

Bonaventura Suñer era fill de Salvador Suñer, de la Guingueta d'Àneu, i posseïa dues botigues a Barcelona, terres a Rupió, Lladó, Torroella de Montgrí i Beget, que a BN comprà 5 finques a Saneja-Enveitg dels dominics de Puigcerdà per 272.100 rals, per dedicar-los a pastures, això sí respectant el parcer Miquel Nicolau, arrendatari del prat més proper a Enveitg.

Francesc Soler, de Barcelona, propietari de terres a Besalú i Sant Joan de les Abadesses, censatari de la comunitat de preveres d'Olot, obrí dues botigues a Barcelona al carrer Cabanes, una llauneria al Born i una fàbrica de guants al carrer de Tirador, que comprà a BN 7 propietats a All dels dominics de Puigcerdà per 31.990 rals, per llogar-ne les pastures i la llenya. El 1848 muntà una escola al carrer de les Ballesteries de Girona que féu fallida el 1854 i per la qual hagué de vendre tot el que tenia, com havia pronosticat Barraquer que passaria amb els compradors.

Els imitaren l'esmentada SA Puigcerdà, formada per Bartomeu Rebés i Joan Calvet, que compraren 14 finques a Baltarga, 4 a la Seu d'Urgell, 3 a Prats i 1 a Bellver per 86.600 rals, i en menor mesura Pere Campí, propietari d'Isòvol que comprà a BN 24 peces de bona terra de les clarisses de Puigcerdà per 84.691 rals, per especular.

Pocs compradors milloraren les finques adquirides, un fet difícil de verificar perquè els amillaments de la propietat examinats s'han demostrat falsos, ja que tothom hi declarava haver plantat als camps patates en lloc del blat que sempre s'hi havia sembrat per pagar menys. Hem trobat excepcions notables en Miquel Mitjavila, propietari de Llívia que posseïa una fabrica de cotó i filats i una casa comercial a Barcelona, sota la dicció Jaume Mitjavila i Fill, que en unir-se amb els Vigo d'Err es convertiren en Successors de Vigo Germans per a la fabricació de filats a gran escala a Barcelona. Comprà 16 finques a Llívia dels dominics de Puigcerdà per 391.500 rals amb la idea de dedicar-les a pastures per a cavalls. Per aquest motiu creà una societat amb Miquel Gulló per establir a Puigcerdà i la Seu d'Urgell dipòsits de sementals per a l'exèrcit, que en necessitava per combatre els carlins.

Del grup dels gironins destacava Ramon de Contreras, hisendat de Castelló d'Empúries, veí de Girona, Barcelona i Madrid, de la Societat Econòmica d'Amics del País de Girona, batlle de la ciutat el 1842 i recaptador de contribucions de la província. Quan es retirà de guerra i marina, creà amb Francesc Font una banca, domiciliada al carrer Bellaire 863 de Girona, en una casa comprada a BN, on féu obres per "adecentar el ornato de la calle". També adquirí 5 finques més a l'estany de Riumors dels benets de Roda per 373.585 rals, per a les quals el 1860 demanà permís per millorar-ne el rendiment amb les aigües de l'Ullal de Buxeda fins a l'estany de Copons de Castelló d'Empúries per regar 254.634 hectàrees de terra, amb la construcció d'una sinia capaç d'extreure 100.000 litres l'hora durant 10 hores al dia.

Destacava també Jaume Monistrol (figura 86), comerciant de Barcelona, amb botiga i magatzem de pany al carrer Gignàs i fàbrica de cotó i llana al carrer Ferran VII de Barcelona, que comprà a BN la muntanya de Fontlletera i l'alberg de pastors de Tregurà, de la col·legiata de Sant Joan de les Abadesses per 137.000 rals, ja que anava al poble a comprar llana. Convertí la muntanya de 340 quarteres –el 27% dels comunals de Vilallonga de Ter– en aptes per a 2.881 caps de bestiar, que produïen 12.000 litres de llet fresca i 10.000 més per fer formatge a l'any, a principis del segle xx. Veïé sens dubte la possibilitat d'abaratar la compra de llana i fer un bon negoci llogant la muntanya als ramaders que des de Port de la Selva a l'estiu hi portaven el bestiar.

Un cas singular es donà en les vendes dels dos priorats de Sant Pere Cercada i Santa Maria de Cervià, que compraren propietaris amb ànim de millorar-ne l'explotació.

El primer fou recomprat per Esteve Fàbregas, hisendat i regidor de Santa Coloma de Farners, amb una fàbrica de cotó al carrer Sant Francesc 44 de Girona, que comprà a BN el priorat de Sant Pere Cercada –antic seminari dels agustins de la Seu d'Urgell–, compost de priorat, dues casetes per al masover i el capellà, 3 quarteres de terra inferior de cultiu, 3 quarteres de castanyers i 25 de bosc amb matolls i pins per 75.421 rals per convertir-lo en una modèlica hisenda agrícola, per la qual rebé 400 rals pels danys ocasionats pels matiners i els carlins. Per arrodonir la compra comprà a BN tres propietats més a Anglès, una a Amer i quatre censals sobre terres de la Selva.

També el pare i fill Miquel Rosès i Roger i Francesc Rosès, barons de Flix, doctors en farmàcia, de la Societat Econòmica d'Amics del País de Girona, molt vinculats a la propietat. Ja el 1828 el pare fou "cabo zelador de montes y plantios de Girona", soci de la Junta d'Agricultura, vocal de l'ajuntament i la diputació i 30è contribuent en posseir gran quantitat d'immobles i invertir en les obres de les noves carreteres provincials. El fill fou secretari de la Junta d'Agricultura, creà el cos de bombers de Girona (1860), la comissió municipal de delimitació de termes (1865) i promogué el museu de la ciutat. Compraren

Fig. 86 - Sant Julià de Tregurà

Fig. 87 - Claustre del priorat de Santa Maria de Cervià

Fig. 88 - Sant Pere de Figueres

Fig. 89 - Sant Pere de Ripoll

a BN, durant el Trienni, el priorat de Santa Maria de Cervià de Ter dels benets de Sant Pere de la Portella-Sant Pau del Camp (figura 87), consistent en el priorat i 15 peces de terra de regadiu, cultives, ermes i boscoses per 676.694 rals, per convertir-la en una hisenda modèlica, com les descrites al periòdic *La Granja* de Figueres editat per l'hisendat Narcís Fages de Romà, bon amic de la família. Un darrer grup de compradors, que són els més políticament compromesos, es dedicaven al comerç i la indústria però sobretot a la mineria.

Destacava Francesc Puig i Fariol, de Castelló d'Empúries, sotstinent graduat de l'exèrcit, que pels 16 anys a la Milícia Nacional fou condecorat el 1840 amb la creu i placa de la Constància, i que provenia d'una família d'importadors de productes estrangers establerta a Begur i al pont Major de Girona. Formava part de la Societat Econòmica d'Amics del País de l'Empordà i de la societat minera Francesc Puig i Cia, de Begur, que explotava mines de plom a Mont-ras i Esclanyà. A BN comprà 12 finques a Sant Joan Sescloses, és a dir als aiguamolls de l'Empordà, dels benets de Roda per 1.264.210 rals, per arrendar-los i canalitzar-los adequadament,

fet que el convertí en el segon comprador de BN de la província de Girona.

Trobem també Josep Vicenç Albareda i Molinet, comerciant de Figueres, (figura 88) condecorat amb les creus i la placa de la Constància i la d'Isabel la Catòlica. Fou ministre d'Hisenda del castell de Sant Ferran de Figueres, formà part de la fàbrica de cotó Vilaregut i Cia i era propietari de les mines de coure Borrega a Rocabruna i San José d'Espolla. Comprà molt, entre d'altres 14 finques a Fortià dels benets de Roda per 304.356 rals, però en fer fallida hagué de vendre's el molí de Rabós i no pogué millorar l'agricultura de les finques adquirides.

Josep i Jaume Vidal i Aute, de Llivia, eren uns notables hisendats de Puigcerdà que formaren part de la secció de crèdits de guerra. El primer, com a batlle de Puigcerdà, era conjuntament amb el germà propietari del molí d'Espinavell i sotsarrendataris de la venda de licors a la Bisbal, en tenir terres a Sant Pere Pescador, Pelacals i Ferreres i socis de la societat minera La Estrella del Pirineo, de les Escaules, i de la cooperativa La Protectora de Cassà de la Selva. Josep comprà a BN 13 finques a Saneja per 139.160 rals i Jaume dues a Rigolises per 26.601 rals.

I Josep Vives, daguer i confiter de Ripoll (figura 89), soci de la societat Vives i Borràs de Blanes per a la compra i venda de suro, que ampliava la seva àrea d'influència. Explotava 8 mines: 4 de ferro (2 a Queralbs, 1 a Ribes i 1 a Surroca) i 4 de carbó (2 a Ogassa, 1 a Ribes i 1 a Surroca). Censatari de la comunitat de preveres de Figueres i Castelló d'Empúries, comprà 6 finques a Ripoll dels benets per 44.263 rals amb finalitats especulatives, per les quals reclamà el rescabament dels danys ocasionats pels matiners i els carlins.

Josep Massanet, notari de Llers i escrivà de càmera, domiciliat al número 94 del carrer Lladó de Barcelona. Membre de la Milícia Nacional de Barcelona i Figueres, on formà part

de la Junta de 1840. Creà una societat de substitució de quintos i de la junta de pares de família de Torroella de Montgrí, amb botiga a Girona, com a administrador de la Casa Sambola. Censatari de la comunitat de preveres de Figueres, comprà a BN 8 finques a Pedret i Marzà dels benets de Roda per 891.876 rals, la qual cosa el converteix en el sisè comprador de la província de Girona. Comprà també terra a Guissona per 63.750 rals.

I per acabar parlarem de Joan Torroella i Bertran, sastre de Torroella de Montgrí, regidor de Girona i membre de la Milícia Nacional, condecorat el 1840, establert al número 776 de la plaça de la Constitució, soci de la fàbrica de paper continu de Borgonyà Oliveras-Carbó i Cia, i de la de ciment romà Pérez Ibran i Cia. El 1878 s'integrà a la Planas i Cia ja esmentada, formada per compradors de BN, que el convertiren en el 36è contribuent industrial de la província. Polifacètic, el 1865 demanà la celebració de les fires de Sant Narcís i representà la IACSI a l'exposició de París de 1867. Censatari de la comunitat de preveres d'Olot, propietari de terres a Santa Pau, Girona i Castelló d'Empúries, comprà a BN 4 finques d'All dels dominics de Puigcerdà per 244.043 rals per arrendar-ne les pastures i tenir llenya per a les fàbriques Fou definit pel partidista fulletó anònim firmat per *El Sereno* com un membre del "proletariado aliado del judío Rabilargo (Mendizabal) que con los Bienes Nacionales y las Bullangas tratan de hacer su agosto", paraules que representaven el que pensava l'altra Girona (figura 90).

Fig. 90 - Bonaventura Tristant, "Portada de Corona benedictina adornada de la más preciosa de sus singulares prerrogativas", Barcelona, Rafael Figueró, 1677

Epíleg

Fins aquí uns apunts de les desamortitzacions al Pirineu, que espero que algú arrodoneixi.

Apèndix 1

Inventari dels béns del clergat al Pirineu l'any 1835

Abella de la Conca (Pallars Jussà)

Rectoria d'Abella de la Conca

- 1 - 1 - Peça de terra campa Vallmajor d'una porca.
- 2 - 2 - Peça de terra campa Tros de Colom d'una porca.
- 3 - 3 - Peça de terra campa Tros de Colom d'una porca.
- 4 - 4 - Peça de terra campa Costa de Calderó d'una porca.
- 5 - 5 - Peça de terra campa Sort del Roser d'una porca.
- 6 - 6 - Peça de terra campa Costa del Rector d'una porca.
- 7 - 7 - Peça de terra campa Costa del Rector d'una porca.
- 8 - 8 - Peça de terra campa Coll de les Eres d'una porca.
- 9 - 9 - Peça de terra campa Cornassots d'una porca.
- 10 - 10 - Peça de terra campa Mitja Plana d'una porca.

Agullana (Alt Empordà)

Església d'Agullana

- 11- 13 - 1 -3 - Tres peces de terra campa.

Aja (Cerdanya)

Benets de Santa Maria de Ripoll

- 14 - 1 - Casa Pabordia.
- Heretat de la Pabordia d'Aja.
- 15 - 2 - 2a sort: Prat Pastorat de 2 jornals.
- 16 - 3 - 3a sort: Prat de la Pica de 5 jornals.
- 17 - 4 - 7a sort: Hort de regadiu envoltat de Parets de ½ quart de jornal.
- 18 - 5 - 1a sort: Prat de la Pabordia de 7 jornals.
- 19 - 6 - 4a sort: Camp de la Colomina de 24 jornals.
- 20 - 7 - 5a sort: Prat de la Colomina de 22 jornals.

Església d'Aja

- 21 - 23 - 8 - 10 - Tres peces de terra.

Alàs (Alt Urgell)

Dominics de Sant Domènec de la Seu d'Urgell

- 24 - 1 - Camp a la partida de Sant Martí d'Aravó anomenat Bolvenas d'1,5 jornals [o 1 jornal i 6 porques] i 12 vares i 25 minuts de jornal de terra campa amb 2 nogueres.
- 25 - 2 - Camp de regadiu situat a l'extrem superior del cenobi, denominat Armengolasa.
- 26 - 3 - Camp de regadiu ple de fruiters o camp dels Frares a Segalès d'un jornal de terra campa.
- 27 - 4 - Camp a la partida las Incoles o Coll de Castell de mig jornal i 6 porques.
- 28 - 5 - Peça de terra campa Banelles de 9 porques.
- 29 - 6 - Peça de terra campa molt extensa, ara vinya.
- 30 - 7 - Segon camp de secà.
- 31 - 33 - 8 - 10 - Tres vinyes.
- 34 - 11 - Camp de secà de la casa o Vinya del frare Anton.
- 35 - 36 - 12 - 13 - Dos camp de secà.

- 37 - 38 - 14 - 15 - Dos camps al costat del cementiri.

- 39 - 16 - Camp silvestre a nord del Capità de Vol.

Albanyà (Alt Empordà)

Església d'Albanyà

- 40 - 1 - Peça de terra.

Alins (Pallars Sobirà)

Rectoria d'Alins

- 41 - 1 - Peça de terra campa Planters de 6 porques.
- 42 - 2 - Peça de terra campa Morets d'un jornal.
- 43 - 3 - Peça de terra campa Sant Quirze d'un jornal.
- 44 - 46 - 4 - 6 - Tres peces de terra campa Pont d'un jornal, 6 porques i 2 jornals.
- 47 - 7 - Hort Àreu d'una porca.
- 48 - 8 - Peça de terra campa Buixeda de 6 porques.
- 49 - 9 - Prat Buixeda.
- 50 - 10 - Peça de terra campa Comella.

All (Cerdanya)

Dominics de Sant Domènec de Puigcerdà

- 51 - 1 - Peça de terra camí de Ger de més enllà d' 1,5 jornals.
- 52 - 2 - Camp Torreblanca del camí de Ger d'un jornal.
- 53 - 3 - Camí de la Devesa d' 1,5 jornals.
- 54 - 4 - Camp del Rech de cuadras d'un jornal.
- 55 - 5 - Camp Rech de les Botxas d'1/4 de jornal.
- 56 - 6 - Camp de la Closeta de ½ jornal.
- 57 - 7 - Hort d'¼ de jornal.
- 58 - 8 - Camp Set Fonts de 3 jornals.
- 59 - 9 - Camp Llargadia d'un jornal.
- 60 - 10 - Prat del Molí de 2 jornals.

Alós d'Isil (Pallars Sobirà)

Capítol d'Urgell

- 61 - 1 - Molí d'oli.

Alp (Cerdanya)

Església d'Alp

- 62 - 74 - 1 - 13- Casa, casa-hostal, tres peces de terra de secà, 2 hortes, 1 pati i 8 Masos.

Arcavell (Alt Urgell)

Jesuïtes de la Seu d'Urgell

- 75 - 1 - Una casa amb estany i 150 jornals de terra.

Baeu (Pallars Sobirà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

- 76 - 1 - Peça de terra amb carrasques Fané de 3 jornals i 247 vares de llarg per 114 d'ample.
- 77 - 2 - Peça de terra campa Marañososa de 9 jornals de terra de mitjana qualitat i 10 quartans de sembradura al sud del camí públic.

Bagà (Berguedà)

Benets de Sant Pere de la Portella i Sant Pau del Camp

- 78 - 1 - Priorat de Sant Llorenç prop Bagà.

Mercedaris de Sant Joan de Berga

- 79 - 2 - Mas Mascaró de 6 quarteres de sembradura i

boscós d'alzines, de circumferència d'un quart d'hora o menys.

Baiarca (Pallars Sobirà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

80 - 1 - Bosc Tros Gran.

81 - 2 - Muntanya Camp Major [on estan arrendades les herbes per pastures].

Baltarga (Cerdanya)

Dominics de Sant Domènec de Puigcerdà

82 - 1 - Casa, era, paller i quadra a orient del camí públic.
83 - 2 - Hort circuit de paret d'1/8 de jornal a orient del prat de Bonaventura Vigo.

84 - 3 - Peça de terra de secà Camp Gran de 14 jornals a migdia del camí ral i a nord dels Comunals.

85 - 4 - Peça de terra de secà dels Pins de 7 jornals a orient del Camp dels Col·legials de Puigcerdà.

86 - 5 - Peça de terra de secà La Llongadera de 4 jornals a orient del camí ral.

87 - 6 - Peça de terra de secà dels Escapularis de 2,5 jornals [2 jornals i 6 porques] a ponent del camí ral.

88 - 7 - Peça de terra de secà de forment de 2,5 jornals [2 jornals i 6 porques].

89 - 8 - Peça de terra Tosal de 2 jornals.

90 - 9 - Peça de terra La Costa de 2 jornals a ponent de la casa de la Heretat.

91 - 10 - Prat de secà o Closa damunt de 2 jornals a orient del camí ral.

92 - 11 - Prat Carolà de 2 jornals a orient del prat de Bonaventura Vigo.

93 - 12 - Peça de terra camp Pradal d'un jornal.

94 - 13 - Peça de terra Peu de Rata de 3 jornals.

95 - 14 - Peça de terra.

Agustins de Puigcerdà

96 - 15 - Peça de terra camp Pradal de 9 porques al costat del camí de Baltarga a Bor, a orient del camí ral.

97 - 16 - Peça de terra camp Pradal de 4 porques, camí de Baltarga.

Barcelona (Barcelonès)

Benets de Santa Maria de Ripoll

98 - 1 - Casa a la Baixada de Sant Miquel.

99 - 2 - Casa al carrer Bòria.

100 - 3 - Casa a la plaça dels Encants, número 9.

101 - 4 - Casa al carrer Sallent o dels Arcs.

102 -103 - 5 i 6 - Dues cases al carrer Sant Benet de Gràcia.

104 -106 - 7 - 9 - Tres cases i horta al carrer Sant Benet de Gràcia.

107 -109 -10 - 12 - Tres solars al carrer Sant Benet de Gràcia.

110 - 113 - 13 - 16 - Quatre solars al carrer Sant Rafael de Gràcia.

114 - 115 - 17 - 18 - Dues peces de terra a la Bordeta a Sants de 20 i 23 canes de terra.

116 - 19 - Peça de terra a la Bordeta a Sants de 2 mujades i 2/42 mundines.

117 - 119 - 20 - 22 - Tres solars a la Bordeta a Sants.

Benets de Sant Pere de la Portella i Sant Pau del Camp (Berguedà i Barcelonès)

120 - 23 - Casa al carrer de Petritxol.

121 - 124 - 24 - 27 - Quatre solars al carrer Reina Amàlia.

125 -126 - 28 - 29 - Dues hortes al carrer Sant Pau.

127 - 128 - 30 - 31 - Dues peces de terra a les Forques dels Moneders.

129 - 32 - Casa i peça de terra a la Bossa Verdera de 2,5 mujades al disseminat de Caputxins Vells.

Bellver de Cerdanya (Cerdanya)

Dominics de Sant Domènec de Puigcerdà

130 - 1 - Peça de terra de regadiu Amballs de 2 jornals a l'oest de la sèquia del Molí de Bellver.

Beranui (Pallars Jussà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

131 - 1 - Peça de terra Colomina de Damunt de 8 jornals i 300 vares superfcials [1.090 vares en quadre i 1.852 de circumferència].

132 - 2 - Prat de l'Aigüera de 5 jornals i 9 porques [370 vares i dues sèquies per regar prats d'Espuny i Andreu del Torn] a migdia del riu Vall d'Aran i a nord de la sèquia.

133 - 3 - Peça de terra camp de 2 jornals i 2 porques, 420 vares i 82 de quadrat.

134 - 4 - Peça de terra Fornolls o lo Fornó d'un jornal i 8 porques, 420 vares de circumferència i 1.821 quadrades.

135 - 5 - Peça de terra Torres del Graner o Forcas del Granè a la Ginaga d'un jornal i 7 porques i 360 vares de circumferència.

136 - 6 - Peça de terra l'Hostal d'un jornal, 6 porques, 2/7 vares de superfície i 3.000 vares.

137 - 7 - Peça de terra Colomina del Davall o d'abaix d'un jornal, 1 porca. 29 vares de circumferència i 60 quadrades.

Rectoria de Beranui

138 - 8 - Peça de terra camp Trossos l'església de 2 jornals.

Berga (Berguedà)

Mercedaris de Sant Joan de Berga

139 - 1 - Cenobi i terres de Santa Magdalena de 6 quarteres i 9 a 10 jornals, arrendats.

140 - 2 - Casa del costat al carrer Pujol número 40 a orient de la Torre del Cargol i a mestral de l'hort i part del cenobi.

141 - 3 - Caseta i terres Casulleras d'una quartera i 6 cortans.

142 - 4 - Peça de terra a les Terres de Santa Magdalena de 6 quarteres.

143 - 5 - Peça de terra Peu de la Serra de Nuet de 6 jornals i 4 quarteres.

144 - 6 - Peça de terra Aigual de Albaells de 90 quarteres i 10 jornals.

145 - 7 - Peça de terra Camp de la Monja del Roser de ½ jornal i 8 quarteres.

146 - 8 - Peça de terra Cisó de 5 quarteres i 6 cortans de terra de sembradura.

147 - 9 - Peça de terra, horta de 3 cortans de primera qualitat a l'est de la Calliza a sud i est de la muralla antiga al nord de la Bateria de Sant Carles.

148 - 153 - 10 - 14 - Sis peces de terra Argelagó d'1 quartera i 2 cortans a les Terres de Santa Magdalena, a Valldar.

Franciscans Sant Francesc de Berga

154 - 15 - Hort del convent de Baix de 12 quarteres.

155 - 16 - Hort del convent de Dalt de 4 quarteres.

Benets de Santa Maria de Ripoll

156 - 17 - Casa Pabordia.

Biure (Alt Empordà)

Església de Biure

157 - 159 - 1 - 3 - Tres peces de terra.

Boadella (Alt Empordà)

Església de Boadella

160 - 164 - 1 - 5 - Cinc peces de terra.

Bolvir (Cerdanya)

Església de Bolvir

165 - 169 - 1 - 5 - Quatre Masos, quadra i era i la Torre del Remei.

Cabanelles (Alt Empordà)

Rectoria de Cabanelles

170 - 171 - 1 - 2 - Masos, 174 vessanes de sembradura i 77 vessanes d'erm.

Cabanes (Alt Empordà)

Rectoria de Cabanes

172 - 1 - Mas, 15 vessanes de secà i 17 vessanes d'erm.

Campdevàrol (Ripollès)

Església de Sant Llorenç

173 - 185 - 1 - 13 - 13 Peces de terra de 2 vessanes.

Camprodon (Ripollès)

Benets de Sant Pere de Camprodon

186 - 1 - Horta de l'Abat de 15 mesurons de regadiu a l'est del Prat de l'Abat.

187 - 2 - Peça de terra de diversos Horts del Monestir de 2 quarteres a l'est del Prat de l'Abat.

188 - 3 - Closa Prat de l'Abat de 2,5 quarteres al sud del carrer Freixanet.

189 - 4 - Casa i hort, la primera de 26 vares i 2 pisos, incendiada pels carlins i horta o Jardí de 12 mesurons sembrats de cànem al sud del Ritort al carrer de Freixanet.

190 - 5 - Cenobi.

Puríssima Concepció del Carme Calçat

191 - 6 - Horta dels Frares d'una quartera de secà al costat de la muralla.

192 - 7 - Prat o Closa dels Frares de 6 vessanes properes a les Rocasses.

193 - 8 - Cenobi.

Comunitat de preveres de Camprodon

194 - 263 - 9 - 68 - Masos, cases i peces de terra.

Cantallops (Alt Empordà)

Església de Cantallops

264 - 1 - Peça de terra.

Comunals de Cantallops

265 - 270 - 2-7 - Peces de terra i boscos.

Capmany (Alt Empordà)

Església de Capmany

271 - 1 - Peça de terra de ½ jornal.

Cardona (Bages)

Benets de Santa Maria de Ripoll

272 - 1 - Casa Pabordia.

Benets de Santa Maria de Serrateix

273 - 2 - Horta del Salvat de 14 quarteres.

274 - 3 - Horta Pont de Lleura de 2,5 quarteres.

275 - 4 - Horta Mitjana de regadiu de 2 ¼ quarteres.

276 - 5 - Horta Creu Vermella d'una quartera.

Casserres (Berguedà)

Mercedaris de Sant Joan de Berga

277 - 1 - Mas Montañà, terres de 18 quarteres, 7 de sembradura d'inferior qualitat i 7, 5 quarteres d'erm i muntanya amb bosc plantat de roures i alzines.

Curat de Casserres

278 - 2 - Peça de terra camp a Binestar de 2 porques.

279 - 3 - Peça de terra camp Cavisí d'un jornal.

280 - 4 - Peça de terra camp Corrals d'un jornal.

Castellar de la Muntanya (Garrotxa)

Benets de Santa Maria de Ripoll

281 - 1 - Santuari de la Mare de Déu de Castellar.

Castelló d'Empúries (Alt Empordà)

Benets de Sant Pere de Roda

282 - 1 - Casa de dos pisos i botiga, número 407, en un carrer de la plaça del Vi.

Castellerà (Urgell)

Seminari de la Seu d'Urgell

283 - 285 - 1 - 3 - Tres peces de terra camp Quadra Pradell de 5, 3 i 4 jornals.

Ceret (Vallespir)

Benets de Santa Maria de Ripoll

286 - 1 - Casa Pabordia.

Cervià de Ter (Gironès)

Priorat de Sant Pere de la Portella i Sant Pau del Camp

287 - 1 - Priorat, hort, erm i bosc del Monjo i peces de terra Mayol de Torrentera, costes del Monjo erm,

darrere monestir, horta del Barretet, camp del Torrent, hort del Parcer, Quintana de Baix, erm de les Ribes, peça de terra Magranès en dues parts, Bou del Monjo i Terranova.

Cistella (Alt Empordà)

Església de Cistella

288 - 290 - 1 - 3 - Tres peces de terra de 4 vessanes.

Civís (Alt Urgell)

Dominics de Sant Domènec de la Seu d'Urgell

291 - 1 - Peça de terra Margedenglera de 3/4 de jornal, partida del Llosà, al costat dels comunals.

292 - 2 - Masia a la partida del Llosà.

293 - 3 - Prat de la Vall de 3 jornals de dallar, partida del Llosà, al costat del riu de l'Olla i els comunals.

294 - 4 - Prat de la roca del For del Caminal de 2,5 jornals [2 jornals i 6 porques] de dallar, partida de la Costa del Caminal.

295 - 5 - Prat de la Olla de 2,5 jornals [2 jornals i 6 porques] de dallar, partida de Civís.

296 - 6 - Prat de la Insola de ¾ de jornal [1 porca] partida de Civís.

297 - 7 - Camp d'en Cervià de 2 jornals.

298 - 8 - Camp la Vall de 2 jornals.

299 - 9 - Peça de terra camp de Segalès, partida de Sies d'un jornal, al costat dels comunals.

300 - 10 - Peça de terra camp, partida de les Planes d'un jornal, al costat dels comunals.

301 - 11 - Peça de terra camp, partida les Incoles o coll de Castell de 6 porques.

302 - 12 - Camp en la partida les Incoles o coll de Castell, partida de Sies d'un jornal.

303 - 13 - Camp d'en Sigodosa o Sigadonca de terra camp d'inferior qualitat d'un jornal i 1,5 porques.

304 - 14 - Peça de terra camp a la Massana d'un jornal.

305 - 15 - Peça de terra Sigodosa d'un jornal.

306 - 16 - Prat Massana de terra camp d'un jornal.

307 - 17 - Edifici del cenobi.

Agustins de Puigcerdà

308 - 18 - Peça de terra erma d'un jornal.

Colera (Alt Empordà)

Església de Sant Miquel de Colera

309 - 1 - Mas i 4,9 vessanes de terra.

Cuberes (Pallars Sobirà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

310 - 1 - Onzè dels béns de les terres de Francesc Mitjants.

Darnius (Alt Empordà)

Església de Darnius

311 - 1 - Peça de terra secà de 4,7 vessanes i 1,25 de regadiu.

312 - 315 - 2 - 5 - Quatre peces de terra secà-regadiu.

El Pont de Suert (Alta Ribagorça)

Cistercencs de Santa Maria de Lavaix

316 - 1 - Hort del convent de 3 jornals amb 110 fruiters i 1 pi.

317 - 318 - 2 i 3 - Dos corral contigus anomenats Galeria el Pou de 4.416 pams, de 40 pams de llarg i 30 pams d'altura a migdia del camí reial.

319 - 4 - Paller gran del cenobi de 240 pams de superfície i 44 d'altura a orient de les restes del cenobi.

320 - 5 - Peça de terra erma la Rivera del convent de 50 jornals a orient de Ventolà.

321 - 6 - Prat de dalla anomenat Gran de 24 jornals [23 jornals 7 porques], quadra amb arbres que l'encerclen: 450 pollancre i 2 noguers a orient del camí ral.

322 - 7 - Camp Gran de 24 jornals al nord de la Roca Negra.

323 - 8 - Peça de terra camp Galapat de 5 jornals [4 jornals] a orient del camí ral.

324 - 9 - Prat les Arcades de 3 jornals de terra camp amb 200 arbres pollancre i trèmols.

325 - 10 - Prat la Carbonera de 4 jornals sense aigua ni arbres a orient de Ventolà.

326 - 11 - Camp de terra camp Santa Llúcia de 3 jornals [4 jornals] a orient del camí del cenobi.

327 - 12 - Horta del Pare Benet d'un jornal amb 27 pollancre, travessat per la sèquia que rega la meitat de l'horta a nord de Ventolà.

328 - 13 - Molí fariner amb casa, 2 mules, mola, aparells i ferro per moure la de 512 pams superficials i 20 d'altura al costat del Prat Gran.

329 - 331 - 14 - 16 - Galliner, colomar i quadra amb el pati, era i pati en forma de plaça.

332 - 17 - Quadra, pastures i camps de llaurar de 75 jornals.

333 - 18 - Camp de la Canal de 2 faneques.

334 - 19 - Camp petit amb un noguer i dos polls negres d'un jornal.

335 - 20 - El Jarrasquial d'un jornal.

336 - 21 - Prat Nou de 2 jornals.

337 - 22 - Prat de les Arcades de 3 jornals i 1/4.

338 - 23 - Cenobi.

339 - 24 - Molí fariner amb mola i ferro per moure-la de 512 pams superficials i 20 d'altura al costat del Prat Gran, amb casa, dues mules i aparells.

340 - 25 - Casa la Torre.

Espolla (Alt Empordà)

Rectoria d'Espolla

341 - 1 - Peça de 3,75 vessanes de terra camp a 0,25 vessanes de regadiu.

Espluga i Solduga (Pallars Sobirà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

342 - 1 - Muntanya Cuberes, de 4 hores de circumferència i dos de llarg, un quart d'ample i una hora i un quart

per una part i una hora per l'altre extrem amb molts pins, repartits en diverses zones, alguns dels quals inaccessible per tallar-los. Situada a orient de la vall de Cabó i pobles de Taús i Ortona i a migdia amb el tossal del coll de la Solduga i el coll de Pau i a ponent amb els pobles d'Useu, Buseu i dels Castells. Part dels terrenys són cultivats per les cases de Cubines que tenen el dret d'artigar, pastar, tallar fusta únicament per ús propi els pobles de Gerri, Bresca i Useu.

Estiula Major (les Llosses (Ripollès))

Benets de Santa Maria de Ripoll

343 - 1 - Casa Pabordia.

Inquisició

344 - 2 - Mas.

Farrera (Pallars Sobirà)

Curat de Farrera

345 - 1 - Era.

346 - 2 - Barraca.

Figueres (Alt Empordà)

Benets de Sant Pere de Roda

347 - 1 - Una part de les cinc cases i un solar de 5 vessanes del cenobi.

348 - 2 - Una casa, dos començades, dos a l'altura del principal i una amb teulat del cenobi.

349 - 3 - Camp de 2,5 vessanes en part edificat per cenobi.

350 - 4 - Església del cenobi.

Fortià (Alt Empordà)

Benets de Sant Pere de Roda

Mas Monastir o Taymar.

351 - 1 - 1a sort o Camp Coromina gran de 40 vessanes.

352 - 2 - 2a sort o Camp Coromina de Dalt, casa i 25 vessanes.

353 - 3 - 6a sort o Closa gran de 12 vessanes.

354 - 4 - 7a sort o Camp los Terms de 10 vessanes.

355 - 5 - 13a sort o Casa, era, corral i paller i 1 vessana de terra.

356 - 6 - 4a sort o Camp Closa Nova de 6 vessanes.

357 - 7 - 3a sort o Camp Closa Gran de 12 vessanes.

358 - 8 - 5a sort o Camp la Closa del Capdevall de 5 vessanes.

359 - 9 - 8a sort o Camp Pla del Molí de 8 vessanes.

360 - 10 - 9a sort o Camp Estarriols de 6 vessanes.

361 - 11 - 10a sort o Codró de la carretera llarga de 3 vessanes.

362 - 12 - 11a sort o Camp Aspre Gran de 12 vessanes.

363 - 13 - 12a sort o Codró de Sant Cels de 4 vessanes.

364 - 14 - 17a sort o Hort d'1/6 i mig de vessana.

365 - 15 - 15a sort o Camp Codró de la Mota de 2 vessanes.

366 - 16 - 16a sort o Codró dels Codoñers de 2 vessanes.

367 - 17 - 17a sort o Codró de la Gorga d'1,5 vessanes.

368 - 18 - 18a sort o Codró petit de la carretera llarga de 2 vessanes.

369 - 19 - 19a sort o Closa petita de 3 vessanes.

370 - 20 - Casa i graners al carrer de Baix.

371 - 21 - Casa a la placeta de Llançà.

Església de Fortià

372 - 379 - 22 - 29 - Peces de terra i una pabordia.

Freixanet (Ripollès)

Església de Freixanet

380 - 1 - Peça de terra de 2 vessanes de secà.

Infidents

381 - 382 - 2 i 3 - 2 Masos.

Garriguella (Alt Empordà)

Santuari de la Mare de Déu del Camp de Garriguella

383 - 1 - Ermita.

384 - 385 - 2 - 3 - Dues peces de terra.

Ger (Cerdanya)

Església de Ger

386 - 397 - 1 - 12 - 8 Masos, 2 cases i 2 peces de terra.

Gerri de la Sal (Pallars Sobirà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

398 - 1 - Cenobi derruït, paller, terrenys extramurs de Gerri a l'altra part del Noguera al costat de l'església de 54 vares: 32 x 18 a a ramurs.

399 - 2 - Hort de l'Abat de 6 jornals, 10 porques i 1/6 amb 32 fruiters.

400 - 3 - Hort del Sagristà d'un jornal, 5 porques a 2/3 amb 6 fruiters.

401 - 4 - Hort de l'Organista d' 1 jornal, 4 porques i 1/3 amb 19 fruiters.

402 - 5 - Hort dels Monjos d'un jornal, 7 porques i 1/8 i 23 fruiters.

403 - 6 - Hort de la Vila d'un jornal, 9 porques i un terç i 15 fruiters.

404 - 7 - Hort dels Monjos sota el camí reial d'un jornal i 2, 5 porques amb 28 arbres.

405 - 8 - Hort de Sant Benet de 5 porques i 1/7 al costat del cementiri.

406 - 9 - Hort sota el camí ral de 8 porques amb 8 fruiters al costat del rec de les Basses.

407 - 10 - Hort dels Beneficiats al costat de la roca del cenobi de de 6,5 porques.

408 - 11 - Hort dels Beneficiats de 8 porques i 2/3 amb 5 fruiters.

409 - 12 - Hort dels Beneficiats de 8 porques i 2/3 amb 4 fruiters.

410 - 13 - Hort de l'Almoina d'un jornal i camp al costat de la roca del cenobi.

411 - 14 - Prat de l'Abat de 4 jornals al costat de la sèquia del Molí fariner de l'Abat.

412 - 15 - Peça de terra de secà Camp de l'Abat de 6 jornals.

413 - 16 - Molí fariner de 1.564 pams i 31 d'altura amb mola i paviment que llinda amb les Salines.

414 - 17 - Salina la Taulera amb 4 eres, 4 depuradors de 783 vares d'aigua durant 6 [11] hores a cada torn amb bassa i caseta al Salí.

415 - 18 - Salina a Taulera, amb 12 eres i 12 depuradores de 1884 vares superficials amb 2 basses de 480. Té 16 hores d'aigua cada torn i té a orient el riu Noguera.

416 - 19 - Salina a Taulera amb 2 eres, 2 depuradores i 155 vares superficials com una bassa de dipòsit de 96 a ponent del camí de les Salines.

417 - 20 - Salina a la partida del Roser amb 9 eres, 9 depuradors, de 1.313 vares superficials i 2 basses de recanvi de 358. Aigua: 11 hores al primer torn i 10 al segon més una caseta per posar la sal les 21 hores i 2 basses a orient del riu Noguera.

418 - 21 - Peça de terra Tros Rubinals o Tribunals de 2 jornals i 7 porques [2 jornals i 2 porques] a orient del camí de Menàrguens.

419 - 22 - Hort de la Infermeria de 134 vares de circumferència.

420 - 421 - 23 i 24 - 2 eres, 2 depuradores, una bassa i caseta per posar la sal en el Salí de la Llacuna amb 20 hores d'aigua.

422 - 433 - 25 -36 - 12 eres, 12 depuradores amb basses i casetes del Salí dels Tres Pilars amb 32 hores d'aigua.

434 - 436 - 37- 39 - Tres cases a les afores de Gerri.

437 - 40 - Hort de la Vila de 8 porques.

Gombrèn (Ripollès)

Església de Gombrèn

438 - 1 - Mas.

439 - 2 - Era.

440 - 3 - Peça de terra de 78 vessanes de secà.

441 - 4 - Peça de terra de 72,5 vessanes d'erm.

442 - 5 - Peça de terra de 70 vessanes de bosc.

443 - 445 - 6 -8 - Tres peces de terra.

Gósol (Berguedà)

Rectoria de Gósol

446 - 1 - Peça de terra campa Santa Maria de 2 jornals i 6 porques.

447 - 2 - Peça de terra campa la Coma de Sant Miquel de 8 porques.

448 - 3 - Peça de terra campa la Coma de Sant Miquel de 8 porques.

449 - 450 - 4 i 5 - Dues peces de terra campa la Paquera de 9 porques, cada una.

451 - 6 - Peça de terra campa Cabanes d'un jornal.

452 - 7 - Peça de terra campa Clotes de 6 porques.

453 - 8 - Peça de terra campa Prat Gósol de 8 porques.

454 - 9 - Prat les Fonts d'un jornal i 3 porques.

455 - 10 - Peça de terra campa l'Era de 3 porques.

Parròquia de Saldes

456 - 11 - Peça de terra campa Gironells de 10 porques.

457 - 12 - Peça de terra campa Solea d'un jornal i 2 porques.

458 - 13 - Peça de terra campa Costa de 2 jornals i 1 porca.

459 - 14 - Peça de terra campa la Serra d'un jornal.

460 - 15 - Peça de terra campa Formentí d'un jornal i 8 porques.

461 - 16 - Peça de terra campa can Besa de 3 jornals.

462 - 17 - Peça de terra campa les Serres d'un jornal.

463 - 18 - Peça de terra campa les Planes de 3 jornals i 2 porques de terra campa la Coma d'un jornal.

Grevolosa (Osona)

Benets de Santa Maria de Ripoll

464 - 1 - Casa pabordia.

Guils de Cerdanya (Cerdanya)

Església de Guils de Cerdanya

465 - 1 - Mas.

466 - 2 - Peça de terra de 84 vessanes de secà.

467 - 3 - Horta.

468 - 4 - Peça de terra de 84 vessanes de secà.

469 - 473 - 5- 9 - Quatre Peces de terra campa.

Guissona (Segarra)

Mitra d'Urgell

474 - 1 - Peça de terra campa.

475 - 2 - Peça de terra campa Glovia.

476 - 3 - Peça de terra campa Reguers.

477 - 4 - Peça de terra campa Cortès.

Isòvol (Cerdanya)

Església d'Isòvol

478 - 491 - 1 - 14 - Peces de 21 vessanes de secà i 0,32 vessanes de regadiu.

Lareu (Pallars Jussà)

Cistercencs de Santa Maria de Lavaix

492 - 1 - Mas Quadra de Saint Genis d'una hora de circumferència [de mitja hora de circumferència amb pastures], part erma i part cultiu de 8 jornals amb molts roures a orient del barranc d'Estivill.

La Jonquera (Alt Empordà)

Església de la Jonquera

493 - 504 - 1 - 12 - Casa, dos santuaris, un mas, un molí i 2 premses, 5 peces de terra de 42,5 vessanes de terra campa, 15 vessanes d'erm i 2,5 de bosc.

La Pobla de Lillet (Berguedà)

Benets de Santa Maria de Ripoll

505 - 1 - Casa pabordia.

Infidents

506 - 2 - Mas de Miquel Boschmonar.

La Pobla de Segur (Pallars Jussà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

507 - 1 - Casa al carrer Forn de 28 peus, 8 polzades d'ample, 51,5 polzades de llarg i 30 peus, 3 polzades i 11 línies d'altura i 2 pisos en mal estat a nord de la plaça de la Pedrera.

La Quart (Berguedà)

Benets de Sant Pere de la Portella i Sant Pau del Camp

508 - 1 - Mas Mascaró i Bagàs amb casa petita, 37 quarteres de terra, la major part de boscos d'alzines, 6 quarteres de sembradura d'un quart d'hora més o menys.

509 - 2 - Mas les Bages amb casa, 4 quarteres de sembradura [5 quarteres], hortet i 20 quarteres de bosc plantat de roures i alzines i molts pins [3/4 de bosc poc més o menys].

510 - 3 - Horta.

La Seu d'Urgell (Alt Urgell)

Dominics de Sant Domènec de la Seu d'Urgell

511 - 1 - Camp Gran a les Costes de 15 jornals de terra campa i regadiu: 1a sort de 6 jornals de terra campa a migdia de la sèquia que va a Prat de Segre.

512 - 2 - 3a sort d'una peça de terra campa o Feixa dels Horts de 4 jornals i 6 porques [4,5 jornals] a ponent del Camp Gran, a migdia de la sèquia que porta a Prat del Rei i camí a la Feixa dels Horts.

513 - 3 - Peça de terra campa-regadiu o 2a sort de 4 i ¼ jornals [4 jornals i 3 porques].

514 - 4 - Peça de terra Vinya Gran a les Costes de 16,5 jornals i 2 porques [16 jornals i 6 porques] de terra campa i altres de vinya amb 1.624 ceps.

515 - 5 - Peça de terra campa la Pautxola o La Pujola de 4 jornals i ¼ a les Costes amb 5.900 ceps i 550 oliveres a migdia del Passeig.

516 - 6 - Peça de terra campa Camp de la Feixa a les Costes i 3 jornals i ¼ [3 jornals i 3 porques] a migdia de la sèquia que porta al Bat de Sagàs.

517 - 7 - Peça de terra campa o camp de secà de 2 jornals i 3/4 [2 jornals] a les Costes a migdia de la sèquia i la peça del costat o camp de 30 jornals de regadiu.

518 - 8 - Peça de terra campa o camp de secà Galtablanca de 2 jornals i 9 porques a les Costes, a orient del torrent i del camí que va a Llirt.

519 - 9 - Peça de terra campa o camp de la Sínia de les Costes de 5 jornals a ponent de la sèquia del Molí Farrer.

520 - 10 - Peça de terra de 5 jornals amb 5.440 ceps i 12 albergers.

521 - 11 - Peça de terra campa o camp partida de Cerdanya i terme de Cerdanya de 4 jornals o camp de la Cerdanya a orient del camí del cementeri i a nord de la sèquia que porta a Prat de Segre.

522 - 12 - Peça de terra Els Quatre Prats de l'Horta de 2,5 jornals [2 jornals i 6 porques] a migdia del camí de Santa Magdalena.

523 - 13 - Peça de terra campa-regadiu de Segalès de 2 jornals.

524 - 14 - Peça de terra campa-regadiu, partida de Prat de Segre d'un jornal i ¾, a ponent del riu Segre.

525 - 15 - Peça de terra campa o camp de les Tàpies, partida del Firal de 4,5 jornals i ½ quartera [4 jornals] a migdia del carrer darrera la muralla, prop del seminari i a ponent de la duana.

526 - 16 - Peça de terra o camp 2a, partida del Firal de 6,5 jornals [4 jornals] a ponent del cementiri nou.

527 - 17 - Peça de terra o camp de les Tombes al Firal de 4 jornals i ¼ a nord de la sèquia de Prat de Segre i a migdia amb el camí darrera la muralla.

528 - 18 - Camp de regadiu situat a l'extrem superior a l'Armingolasa d'un jornal i 9 porques a Prat de Segre.

529 - 19 - Camp gran de segona secà i vinya i ara tot vinya de 9 jornals.

530 - 20 - Camp de secà, ara vinya de 6 jornals i 6 porques.

531 - 21 - Vinya.

532 - 22 - Camp de secà, ara vinya i Casa del frere Anton de 2 jornals.

533 - 23 - Camp d'un jornal.

534 - 24 - Camp de terra campa de 2 jornals al costat del cementiri.

535 - 25 - Gran camp de més de 20 jornals prop de la Seu.

536 - 26 - Peces de terra diverses.

537 - 27 - Cenobi de Sant Domènec.

Agustins de Santa Magdalena de la Seu d'Urgell

538 i 539 - 28 i 29 - Campanes de Santa Magdalena de la Seu d'Urgell.

540 - 30 - Peça de terra campa de Santa Magdalena de 12 jornals: 9 de prat i 3 de sorra i matolls al sud del Segre.

541 - 31 - Peça de terra campa-regadiu les Feixes de l'Hort més la de sota d'1,5 jornals [1 jornal i 6 porques], partida de Santa Magdalena.

542 - 32 - Peça de terra campa o Camp del Fondo de Santa Magdalena de 4,5 jornals [4 jornals i 6 porques] a orient del Pedregal i a migdia amb el camí que va a Anpols.

543 - 33 - Peça de terra regadiu o Prat de la Pujada de 2 jornals i 1/8 [2 jornals] al sud del cenobi o Prat de la Costa.

544 - 34 - Peça de terra campa-regadiu o Camp del Tornall, primer de la part de ponent de 3 jornals i 10,5 porques [3 jornals i 10 porques] a la partida de Santa Magdalena, a orient del cenobi.

545 - 35 - Peça de terra les Feixes d'un quart i mig de jornal, més un tros de sorral, al costat del Segre, partida de Santa Magdalena.

546 - 36 - Peça de terra secà de 7,5 jornals [7 jornals i 6 porques], partida de Segalès a l'oest del camí de Segalès.

547 - 37 - Peça de terra campa Sardina de 4,5 jornals [4 jornals i 6 porques] a orient de les terres de la comunitat de preveres beneficiats.

548 - 38 - Peça de terra campa o Camp o Prat de Colomès de 6,5 jornals i 1 jornal de prat.

549 - 39 - Peça de terra campa-regadiu o Camp de Boixadera de 4 jornals, partida de Santa Magdalena a orient de la sèquia del Moli de Boixadera.

550 - 40 - Peça de terra campa-regadiu o Camp del Prior de 3 jornals $\frac{3}{4}$ i 5 porques [3 jornals i 1 porca] a orient del Pedregal immediat al sud de Castellciutat i al nord de la rectoria.

551 - 41 - Heretat de secà a Sant Joan de la Palanca, dividida pels perits en dues parts: Prat de Baix des del riu de la Coló fins a la vinya del convent de 12,5 jornals [12 jornals i 6 porques] de terra campa a orient del riu de la Coló.

552 - 42 - Prat de Dalt des del riu a ponent i a dalt amb el Prat de Baix de 7,5 jornals [7 jornals i 6 porques].

553 - 43 - Peça de terra de secà de Sant Joan de la Palanca de 10,5 jornals i 14.512 ceps, 35 albergers, 5 pomeres i 1 cirerer a orient del cenobi, gravada amb un cens de quartans de sègol a favor del capítol de la Seu.

554 - 44 - Hort de 9 porques i 3 passos a mestral del cenobi vell.

555 - 45 - Casa al costat d'una altra de 41 vares per 7 d'ample i 10 d'alt al carrer Sant Agustí que per la part de l'hort dona al carrer Major i a la placeta de Sant Agustí.

556 - 46 - Casa de 41 vares per 2 d'ample i 7 d'alt al carrer de Sant Agustí i 10 vares per 12 per la part de l'hort al costat d'orient i migdia amb l'Horta d'Agustins.

557 - 47 - Vinya.

558 - 48 - Camp prop del cenobi de 48 o 50 jornals.

559 - 49 - Camp de terra campa.

560 - 50 - Camp.

561 - 51 - Pati del cenobi de Sant Agustí.

Capítol d'Urgell

562 - 52 - Casa al carrer Pietat número 2.

563 - 53 - Casa al carrer Pietat número 3.

564 - 54 - Casa al carrer Santa Maria número 6.

565 - 55 - Casa al carrer Santa Maria número 7.

566 - 56 - Casa al carrer Santa Maria número 62.

567 - 57 - Casa al carrer Santa Maria número 65.

568 - 58 - Casa al carrer Santa Maria número 66.

569 - 59 - Casa al carrer Santa Maria número 68.

570 - 60 - Casa al carrer Santa Maria número 69.

571 - 61 - Casa al carrer Santa Maria número 70.

572 - 62 - Casa al carrer Santa Maria número 71.

573 - 63 - Casa a la plaça Amnistia, número 7.

574 - 64 - Casa a la plaça Amnistia, número 8.

575 - 65 - Casa al carrer Unió, número 5.

576 - 66 - Casa al carrer Major, número 42.

577 - 67 - Casa al carrer Santa Magdalena sense número.

Comunitat de preveres d'Urgell

578 - 68 - Hort de la Sortida de 3 jornals i 4 porques.

579 - 69 - Hort d'un jornal i 2 porques.

580 - 70 - Peça de terra campa a Segalès de 4 jornals.

581 - 71 - Peça de terra campa Valira de 3 jornals.

582 - 72 - Hort Valira.

583 - 73 - Hort Cerdanya d'un jornal i mig.

584 - 74 - Hort de 8 jornals.

Dominics de Sant Domènec de Puigcerdà

585 - 75 - Peça de terra campa d'un jornal.

586 - 76 - Hort de terra campa de 2 jornals.

587 - 77 - Peça de terra campa el Tossal de 2 jornals.

588 - 78 - Peça de terra campa la Costa.

Benefici de l'Esperit Sant de la Catedral d'Urgell

589 - 79 - Peça de terra campa Camí de Cerdanya de 2 jornals i 6 porques.

Palau Episcopal d'Urgell

590 - 80 - Graner del Palau.

Mitra d'Urgell

591 - 81 - Forn de pa a la plaça del Mercadal.

Monges de l'Ensenyança de la Seu d'Urgell

592 - 82 - Vinya.

Benets de Santa Maria de Ripoll

593 - 83 - Casa pabordia.

Les Llosses (Ripollès)

Església de les Llosses

594 i 595 - 1 - 2 - 2 masos i 776 vessanes de terra de secà.

Lladó (Alt Empordà)

Església de Lladó

596 - 1 - Peça de terra de 3, 5 vessanes.

Infidents

597 - 2 - Mas d'Ignasi Burjó.

Llaés (Ripollès)

Església de Llaés

598 - 1 - Mas.

Santuari de Sant Bartomeu de Llaés

599 - 603 - 2 - 5 - Santuari i tres peces de terra.

Llanars (Ripollès)

Església de Sant Esteve de Llanars

604- 643 - 1 - 40 - 7 Masos, 1 casa, era, quadra, 200,4 vessanes de secà, 49 vessanes d'erm i 27 vessanes de bosc.

Infidents

644 - 1 - Mas.

Llançà (Alt Empordà)

Comunitat de preveres de Llançà

645 - 650 - 1 - 6 - 2 cases, una bodega i 3 peces de terra de 5,25 vessanes i 3 hectàrees de secà i 2,8 vessanes de regadiu.

Llers (Alt Empordà)**Comunitat de preveres de Llers**

651 - 654 - 1 - 4 - Tres cases i 0,4 vessanes de terra.

Santuari de la Mare de Déu del Roure

655 - 5 - Santuari.

Llesui (Pallars Sobirà)**Benets de Santa Maria de Gerri**

656 - 1 - Peça de terra Plans de Damunt d'un jornal i una porca i 320 vares de circumferència.

657 - 2 - Peça de terra Plans de Davall d'un jornal, 300 vares superficials i 318 vares de circumferència.

Llívia (Cerdanya)**Dominics de Sant Domènec de Puigcerdà**

658 - 673 - 1 - 16 - Mas de Llivia amb 9 camps i 4 prats.

Església de Llivia

674 - 706 - 17 - 50 - 2 masos, 1 era, 1 quadra, 3 peces de terra i 248,32 vessanes de secà i 7,27 vessanes de regadiu.

Manresa (Bages)

707 - 1 - Casa pabordia.

Maçanet de Cabrenys (Alt Empordà)**Església de Maçanet de Cabrenys**

708 - 1 - Peça de terra de 0,25 vessanes.

Masarac (Alt Empordà)**Rectoria de Masarac**

709 - 732 - 1 - 24 - Mas i 95 vessanes de terra dividides en peces.

Matamala (les Lloses (Ripollès))**Benets de Santa Maria de Ripoll**

733 - 1 - Casa pabordia.

Mollet de Peralada (Alt Empordà)**Església de Mollet de Peralada**

734 - 1 - Peça de terra.

Molló (Ripollès)**Església de Molló**

735 - 744 - 1 - 10 - 3 capelles, 3 masos, 2 molins, 1 hort, peces de terra de 391,5 vessanes de secà i 14,5 vessanes d'erm.

Montellà (Cerdanya)**Jesuïtes de la Seu**

745 - 1 - Mas Escàs de 125 jornals de terra campa.

Capítol d'Urgell

746 i 747 - 2 - 3 - Dos patis.

Montgai (Noguera)**Comunitat de preveres de Peramola**

748 - 1 - Peça de terra campa Cadolla de 9 jornals.

Montiberri (Alta Ribagorça)**Cistercencs de Santa Maria de Lavaix**

749 - 1 - Muntanya Montiberri, poblat d'arbres diversos de mitja hora i deu minuts de llarg i un quart d'hora d'ample, a orient de la creu del pla de Montiberri, amb la part més alta i varia de Solanisi fins al barranc de Viu de Llevata, camí d'Erreus i comunals de roures i alzines, 44 vessanes de terra erma, 10 vessanes de sembradura, 3 basses i una font a sud de Pont de Suert fins a la porta anomenada Ralló del Serrat Gros i al nord amb terres de cultiu, a les quals els pobles poden accedir per pasturar amb els ramats i tallar llenya i fusta que necessitin per cremar o per vendre. Els de Montiberri hi poden portar animals. La muntanya està gravada amb un cens de pensió anual 70 duros d'argent que el poble de Montiberri satisfà a Hisenda, la meitat el 3 de maig i l'altra el 29 de setembre, en equivalència del 7% dels fruits de totes les finques i dels caps de bestiar del poble que pagava a Santa Maria de Lavaix.

750 - 2 - Casa amb terra que està prop de Montiverri, el Pont de Suert, Viu i Adons.

Montsonís (Noguera)**Carme de Salgar**

751 - 1 - Cenobi i església de 432 vares quadrades sobre el penya-segat de la muntanya de Salgar.

752 - 2 - Peça de terra campa de segona de la Borja de 3 jornals i 3 porques amb 3 pins, 42 oliveres, 24 pollancrecs i 24 llores.

753 - 3 - Peça de terra campa de primera Tros de l'Era de 3 jornals i 1 porca amb 1 roure i 2 llores.

754 - 4 - Peça de terra campa Tros del Sort de 3 jornals i 4 porques.

755 - 5 - Peça de terra campa de secà de Sant Felio de 6 jornals i 6 porques amb 8.000 ceps, 15 roures, 6 nogueres i 12 llores.

756 - 6 - Peça de terra campa en l'horta d'un jornal i 7 porques de primera al costat d'Artesa, regat amb l'aigua del Segre.

757 - 7 - Peça de terra campa Lo Tros de las Moreras d'un jornal i 10 porques amb 2 llores situat a l'horta regat amb l'aigua del Segre.

758 - 8 - Peça de terra campa la Sort Llarga de 2 jornals, 7 porques i 8 pasos a la sortida del torrent que la rega.

759 - 9 - Peça de terra campa de primera Lo Tros de Badall de 4 jornals a la Foradada, partida de l'Oratori.

760 - 10 - Peça de terra campa de secà de tercera en la partida d'Antoni Baldomer de 12 jornals amb 1.500 ceps, 48 roures, 24 llores i 12 pollancrecs.

761 - 11 - Peça de terra campa Lo Tros de dellà "Bernet" d'un jornal i 6 porques amb 84 oliveres, 84 pollancrecs i 84 roures.

762 - 12 - Peça de terra campa de primera anomenada la Riba de 2 jornals i 3 porques a l'horta d'Artesa al costat de la Sèquia.

Niula (Cerdanya)

Església de Niula

763 - 1 - Peça de terra.

Ogassa (Ripollès)

Església d'Ogassa

764 - 1 - Peça de terra d'una vessana.

Oliana (Alt Urgell)

Curat d'Oliana

765 - 1 - Peça de terra camp Pla del Castell de 4 porques.

Olot (Garrotxa)

Benets de Santa Maria de Ripoll

766 - 1 - Casa i hort del Majordom de l'Abat, a la plaça Santa Magdalena a la zona de la vil.la vella número 919.

Organyà

Capítol d'Organyà

767 - 1 - Casa.

Palau-Saverdera (Alt Empordà)

Parròquia de Palau-Saverdera

768 -772 - 1 -5 - Casa, bodega, quadra, paller, 16,25 jornals de terra de secà i una peça de terra d'un jornal.

Pau (Alt Empordà)

Església de Pau

773 - 777 - 1 -5- Mas, molí, paller, 121 vessanes de secà, 16 vessanes de regadiu.

Pedret i Marzà (Alt Empordà)

Benets de Sant Pere de Roda

Mas Obrer o Oliver

778 - 1 -12a sort o Peça de terra vinya dels Pilans de 3 vessanes.

779 - 2 - 8a sort o Camp Tras Closa de Marsà o del Bosc.

780 - 3 - 10a sort o Camp dels Rechs de 5 vessanes.

781 - 4 - 11a sort o Camp dels Pilars de 20 vessanes.

782 - 5 - 2a sort o Camp Codró sobre l'Hort de 3 vessanes.

783 - 6 - 3a sort o Camp de baix de sota la casa de 10 vessanes.

784 - 7 - 4a sort o Camp dels tres corns de 3 vessanes.

785 - 8 - 5a sort o Camp Pedret de 5 vessanes.

786 - 9 - 6a sort o Camp de sobre Casa de 16 vessanes.

787 - 10 - 7a sort o Camp Closa de Pedret de 5 vessanes.

788 - 11 - 9a sort o Camp Font de les Arenas de 10 vessanes.

789 - 12 - 15a sort o Closa Berma del mitx o Closa petita de 2 vessanes.

790 - 13 - 16a sort o Closa Prat o Prat de baix de 4 vessanes.

791 - 14 - 13a sort o Erm de 15 Pilans de 3 vessanes.

792 - 15 - 14a sort o Camp la Bassaneta d'una mullada.

793 - 16 - 1a sort o Casa, era, hort, corral, paller, eixides i 2 vessanes de terra.

Parròquia de Pedret i Marzà

794 - 801 - 17 - 24 - 8 peces de terra.

Peramola (Alt Urgell)

Comunitat de preveres de Peramola

802 - 1 - Casa al carrer Taneria sense número.

803 - 2 - Casa al carrer Taneria sense número.

804 - 3 - Hort Reguer d'una porca.

805 - 4 - Hort Reguer de tres porques.

806 - 5 - Hort Artirassa de 4 jornals i 6 porques.

Ermita de Castell-llebre de Peramola

807 - 6 - Bosc de Castell-llebre de 34 jornals.

808 - 7 - Bosc de Castell-llebre de 16 jornals i una porca.

Pereres (Cerdanya)

Dominics de Sant Domènec de Puigcerdà

809 - 1 - Camp del Solà de 7 jornals de tercera.

810 - 2 - Camp Serreta de 3 jornals de mala qualitat, quadra, paller, 16,25 jornals de terra de secà i una peça de terra d'un jornal.

Pont de Molins (Alt Empordà)

Església de Pont de Molins

811 - 1 - Peça de terra.

Port de la Selva (Alt Empordà)

Benets de Sant Pere de Roda

812 - 1 - Mas Margall: casa, paller, corral, era, 38 vessanes de terra cultivada, 150 vessanes de roca i matolls per criar bestiar al costat de Pau.

813 - 2 - Mas Ventós: casa, corral, paller, 40 vessanes de terra de cultiu i 300 vessanes de roca i matolls per pastures per 450 caps de bestiar.

Propis i comunals

814 i 815 - 3 i 4 - Casa i peça de terra de secà i erm.

Prada de Conflent (Conflent)

Benets de Santa Maria de Ripoll

816 - 1 - Casa pabordia.

Prats (Cerdanya)

Dominics de Sant Domènec de Puigcerdà

817 - 1 - Peça de terra Peu de Rata de 3 jornals.

818 - 2 - Peça de terra d'un jornal a orient del torrent.

819 - 3 - Peça de terra de 2 jornals a orient de la penya de Sant Salvador i a nord els comunals.

820 - 4 - Casa i paller.

Clarisses de Santa Clara de de Puigcerdà

821 - 5 - Casa i paller.

822 - 6 - Peça de terra camp Les Bragas de 3 jornals i 4 porques.

823 - 7 - Peça de terra camp Prats de la Cerdanya de 3 jornals.

824 - 8 - Peça de terra camp Camp de les Puntes de 3 jornals i 10 porques.

Puigcerdà (Cerdanya)

Dominics de Sant Domènec de Puigcerdà

825 i 826 - 1 i 2 - Campanes.

827 - 3 - Hort de cabuda d'1/4 de jornal de segona darrere quarter d'infanteria abans cenobi de Sant Domènec i a orient la muralla.

828 - 4 - Hort de secà de 100 pams en quadre a est del Pou i el Quarter i a nord el carrer Ferrers.

Mas de Sant Pere Màrtir

829 - 841 - 5 - 17 - 2a a 14a sort: 80 jornals de camps i prats.

842 - 18 - 1a sort del mas Sant Pere Màrtir o Camp dels Porquers de 7 jornals.

843 - 19 - 15a sort del mas Sant Pere Màrtir o casa enrunada, era i hort a l'est del riu Var i a sud del camí de Puigcerdà a Bourg-Madame.

Agustins de Puigcerdà

844 - 20 - Cenobi enrunat des de 1793 i mig jornal de terra.

845 - 21 - Hort de regadiu de 3/8 de jornal a l'est del pati del cenobi.

846 - 22 - Hort de secà de 62 pams en quadre a l'est de la sèquia i al nord el pati en runes del cenobi.

847 - 23 - Camp d'un jornal a sud de les runes del cenobi.

Clarisses de Santa Clara de Puigcerdà

848 - 24 - Peça de terra campa la Devesa d'un jornal i 2 porques.

849 - 25 - Peça de terra campa Colominata de 3 jornals i 6 porques.

850 - 26 - Peça de terra campa Feixa de les Deveses d'una porca.

851 - 27 - Peça de terra campa Camp Roig de 10 jornals i 5 porques.

852 - 28 - Peça de terra campa Prat Bobé de 2 porques.

853 - 29 - Peça de terra campa Pedra Blanca de 4 porques.

854 - 30 - Peça de terra campa Camp de Creueta d'un jornal.

855 - 31 - Peça de terra campa Clos del Malla de 5 jornals i 8 porques.

856 - 32 - Peça de terra campa Camp de les Paires de 2 jornals i 6 porques.

857 - 33 - Peça de terra campa Feixes de la Saleta de 5 porques.

858 - 34 - Peça de terra campa Camp de les Creus d'un jornal i 10 porques.

859 - 35 - Peça de terra campa Closa del Pla de 8 jornals i 9 porques.

860 - 36 - Peça de terra campa Camp Dingol de 12 jornals i 1 porca.

861 - 37 - Peça de terra campa Camp Dingol de 2 jornals i 7 porques.

862 - 38 - Peça de terra campa Campet les Comes d'un jornal.

863 - 39 - Peça de terra campa Campet les Creus d'un jornal.

864 - 40 - Peça de terra campa Campet les Creus d'un jornal i una porca.

865 - 41 - Peça de terra Cubestrada de 4 porques.

866 - 42 - Peça de terra campa Cubestrada de Baix de 2 jornals i 3 porques.

867 - 43 - Peça de terra campa Tres Feixes de Padral de 2 jornals i 4 porques.

868 - 44 - Peça de terra campa Prat del Texaire d'un jornal i 2 porques.

869 - 45 - Peça de terra campa Prat del Guim de 3 jornals i 9 porques.

870 - 46 - Peça de terra campa Prat del Guim d'una porca.

Col·legials de Puigcerdà

871 - 920 - 47 - 97 - Dues cases i peces de terra, 2 horts, corrals, eres, paller i 3 masos.

Infidents

921 - 98 - Mas de Benet Oliva amb casa i hort.

Queixans (Cerdanya)

Dominics de Sant Domènec de Puigcerdà

Mas de Queixans

922 - 937 - 1 - 16 - 16 sorts: casa i 47 jornals de terra.

938 - 942 - 17 - 21 - 5 sorts.

Església de Queixans

943 - 944 - 22 i 23 - 2 Masos i peces de terra.

Rabós d'Empordà (Alt Empordà)

Església de Rabós d'Empordà

945 - 946 - 1 i 2 - Mas, casa, paller, era, 33,5 vessanes de terra cultiva i 1,5 vessanes d'erm.

Ribes de Freser (Ripollès)

Església de Ribes de Freser

947 - 1 - Peça de terra de 351 vessanes de secà.

Rigolisa (Cerdanya)

Agustins de Puigcerdà

Mas de Sant Agustí

948 - 1 - 1a sort o Camp de la Corba de 9 jornals.

949 - 2 - 2a sort Camp de la Cova de 2 jornals.

950 - 3 - 3a sort o Camp de la Boscà de 10 jornals.

951 - 4 - 4a sort o Camp Pla d'Enveitg de 3 jornals.

952 - 5 - 5a sort o Camp Pla d'Enveitg de 2 jornals.

953 - 6 - 6a sort o Camp Pla d'Enveitg de 7 jornals.

954 - 7 - 7a sort o Camp Clavateria de 3 jornals.

955 - 8 - 8a sort o Camp de la Costa de 9 jornals.

956 - 9 - 9a sort o Camp Dalt de la Costa del Castell d'un jornal.

957 - 959 - 10 - 12 - 10a, 11a i 12a sorts o Camp pla de Saneixa de 15, 5 i 3 jornals.

960 - 13 - 13a sort o Camp de la Creu de 5 jornals al nord del camí carreter que de Rigolises va a Puigcerdà.

961 - 14 - 15a sort o Prat Mas de Bordas de 3 jornals.

Església de Rigolisa

962 - 15 - Peça de terra.

Ripoll (Ripollès)

Benets de Santa Maria de Ripoll

963 - 1 - Casa de l'Abadia, número 11, derruïda de 56 canes a l'est de la pabordia d'Aja.

964 - 2 - Hort de l'Abat o peça de regadiu de ½ quartera a l'est del Ter.

965 - 3 - Hort de l'Abadia amb molta aigua que mou un molí, convertit en fàbrica, que donava a l'any 13 onzes i 208 duros.

966 - 4 - Tres Horts Comuns de 3 mesurons de regadiu a l'est del molí.

967 - 5 - Hort de la Sagristia d'una mesura de sembradura a l'est dels Horts Comuns.

968 - 6 - Era amb cabana derruïda d'una mesura a l'est del Ter camí de la Font Viva.

969 - 7 - Hort de l'Almoïner amb casa i un mesuró de terra.

970 - 8 - Hort del Paborde de Berga d'1,5 mesurons de sembradura amb les ruïnes de la Casa de la Pabordia.

971 - 9 - Hort de l'Almoïner de mig mesuró d'erm a l'est del Ter.

972 - 10 - Solar on existia el Molí de l'Abat de 18,5 canes quadrades a ponent del cementiri i a mestral del cenobi.

973 - 11 - Molí i peça de terra amb pertinències i aigua de l'Almoïna al sud del Freser i a l'oest la sèquia del Molí.

974 - 12 - Casa, més dret d'aigua per barrinadores de canó de fusell i Camp del Prat d'una vessana extramurs de Ripoll.

975 - 13 - Casa petita de la Mare de Déu al carrer Sant Jaume al costat de la casa gran.

976 - 14 - Hort de la Mare de Déu extramurs de 2 mesurons a l'est de l'hort d'Eudald Portusac.

Comunitat de preveres de Sant Pere de Ripoll

977 - 983 - 15 - 21 - 7 cases i peces de terra.

Santuari de Sant Antoni

984 - 22 - Santuari.

Propis i comunals

985 - 27 - Casa.

Riu de la Cerdanya (Cerdanya)

Església de Sant Pere de Riu de la Cerdanya

986 - 1 - Casa i hort.

987 - 2 - Casa.

Riumors (Alt Empordà)

Benets de Sant Pere de Roda

Mas Estany de Copons

988 - 1 - 1a sort de 2 vessanes que llinda amb la sèquia.

989 - 2 - 2a sort o Camp de 8 vessanes.

990 - 3 - 3a sort o Camp de 17 vessanes junt a la sèquia.

991 - 4 - 4a sort o Camp de 17 vessanes junt a la sèquia.

992 - 5 - 5a sort de 17 vessanes junt a la sèquia.

Església de Riumors

993 - 994 - 6 i 7 - Un mas, 80 hectàrees de secà, 1 vessana de regadiu i 1 vessana d'erm.

Roses (Alt Empordà)

Propis i comunals

995 - 996 - 2 masos i una peça de terra.

Rosselló (Segrià)

Cistercencs de Santa Maria de Lavaix

997 - 1 - Peça de terra de regadiu Tros dels Frares, camí de Lleida de 5 jornals i 4 porques de vuit de bona qualitat amb deu oliveres i 11 verns.

Benets de Santa Maria de Ripoll

998 - 2 - Casa pabordia.

Sagà (Berguedà)

Església de Sagà

999 - 1 - Peça de terra.

Sales de Pallars (Pallars Jussà)

Parròquia de la Solana de Sales de Pallars

1000 - 1 - Peça de terra campa a la Solana d'un jornal.

1001 - 2 - Peça de terra campa Apalaia a la Solana de 4 porques.

Ermita de Sant Climent de Sales de Pallars

1002 - 3 - Erm de l'ermita de 2 jornals.

Sanaüja (Segarra)

Comunitat de preveres de Peramola

1003 - 1 - Vinya Candemola.

Mitra d'Urgell (Alt Urgell)

1004 - 2 - Forn de pa.

Saneja (Cerdanya)

Dominics de Sant Domènec de Puigcerdà

Mas de Saneja arruïnat des de 1793.

1005 - 1 - 2a sort o Costa del Bovis de 12 jornals.

1006 - 2 - 5a sort o Camp de la Costa Roja de 2 jornals.

1007 - 3 - 3a sort o Camp Maurin de 5 jornals.

1008 - 4 - 7a sort o Camp Gran de 9 jornals.

1009 - 5 - 9a sort o casa, cabana i horta.

1010 - 6 - 4a sort o Camp de la Barga de 16 jornals.

1011 - 7 - 6a sort o Camp el Fornalet.

1012 - 8 - Prat de la Closa de 5 jornals.

1013 - 9 - Camp Terme de 5 jornals.

1014 - 1017 - 10 - 11 - Camp Pla de 5 i 3 jornals.

1015 - 12 - Prat de la Creu de 5 jornals.

1016 - 13 - Prat de la Claveteria de 5 jornals.

1017 - 14 - Prat Mas Bordas de 3 jornals.

Sant Cugat del Vallès (Vallès Oriental)

Benets de Santa Maria de Ripoll

1018 - 1 - Casa pabordia.

Saint Genis des Fontaines (Rosselló)

Benets de Santa Maria de Montserrat

1019 - 1 - Priorat.

Sant Joan de les Abadesses (Ripollès)

Col·legiata de Sant Joan de les Abadesses

1020 - 1090 - 1 - 61 - 16 cases, 3 masos, 2 molins, 612 vessanes de terra de secà i 0,73 vessanes de regadiu.

Sant Joan Sescloses (Alt Empordà)

Benets de Sant Pere de Roda

Mas Sant Miquel

1091 - 1 - 11a sort o Camp la Quadra de Dalt de 5 vessanes.

1092 - 2 - 3a sort o Camp de la Boixa o Cavià de 3 vessanes.

1093 - 3 - 6a sort o Camp Peralleres de 8 vessanes.

1094 - 4 - 7a sort o Camp Llarch de 6 vessanes.

1095 - 5 - 12a sort o la Vinya de 2 vessanes.

1096 - 6 - 14a sort o Les Espinaveses de 3 vessanes.

1097 - 7 - 22a sort o Bosc de Dalt de 7 vessanes.

1098 - 8 - 16a sort o Camp de Pau de 7 vessanes.

1099 - 9 - 20a sort o Estany de les Ovelles de 34 vessanes de terra inferior o aiguamolls.

1100 - 10 - 1a sort o casa, paller i era.

1101 - 11 - 4a sort o Camp de la Creu de 10 vessanes.

1102 - 12 - 5a sort o la Coromina de la Casa i 50 vessanes.

1103 - 13 - 9a sort o Camp Quadró de Casa de 5 vessanes.

1104 - 14 - 10a sort o Cuadró del Pou de 3 vessanes.

1105 - 15 - 16a sort o Camp Coromina de 9,5 vessanes.

1106 - 16 - 15a sort o Camp de les Pedres de 16 vessanes.

1107 - 17 - 17a sort o Camp dels Tarrès de 16 vessanes.

1108 - 18 - 18a sort o Estany de Baix de 12 vessanes.

1109 - 19 - 19a sort o Estany del Mig de 14 vessanes.

1110 - 20 - 21a sort o Bosc del Mig de 16 vessanes.

1111 - 21 - 23a sort o Estanquet de 10 vessanes.

Infidents

1112 - 22 - Mas de Ramon Duch.

Sant Llorenç de la Muga (Alt Empordà)

Comunitat de preveres de Sant Llorenç de la Muga

1113 - 1127 - 1 - 15 - 3 cases, 3 vessanes cultivades, 2,25 vessanes de regadiu i 2 hectàrees de terra amb matolls.

Sant Martí d'Armancies

Benets de Santa Maria de Ripoll

1128 - 1 - Casa pabordia.

Sant Maurici (Berguedà)

Benets de Sant Pere de la Portella i Sant Pau del Camp

1129 - 1 - Horta.

Sant Pau de Segúries (Ripollès)

Infidents

1130 - 1 - Mas.

Sant Pere Cercada (Selva)

Agustins de Santa Magdalena de la Seu d'Urgell

1131 - 1 - Priorat amb 3 quarteres de terra cultiva inferior, 3 quarteres de castanyers i 25 de bosc amb matolls i pins, amb al mig caseta del masover en part derruïda i a l'altre costat ocupada per la capella.

Sant Pere de la Portella (Berguedà)

Benets de Sant Pere de la Portella i Sant Pau del Camp

1132 - 1 - Horta.

Sant Salvador de la Vedella (Berguedà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

1133 - 1 - Priorat i comunals.

Santa Coloma de Farners (Selva)

Agustins de Santa Magdalena de la Seu d'Urgell

1134 - 1 - 1/3 part de la casa del celme de Sant Pere Cercada a l'est del carrer Nou i a sud-oest del cenobi.

Sauri i Bresca (Pallars Sobirà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

1135 - 1 - Peça de terra campà Trosset de la Mata de 7,5 porques.

1136 - 2 - Peça de terra campà Camp del Llamp de 7 porques i 40 vares.

1137 - 3 - Peça de terra campà Trosset del Campí d'una porca i 130 vares superficials.

1138 - 4 - Peça de terra vinya de Vilavedra de Gasparó de 5 jornals i una porca amb 20 oliveres, 30 alzines i 2 noguers a migdia amb el camí de la font.

1139 - 5 - Peça de terra amb pou i coma [Punó] de Massanet de 4 jornals.

1140 - 6 - Peça de terra Obac de 3 jornals i 2 porques a nord del camí de la font.

1141 - 7 - Peça de terra campà o camp de l'Almoina de 5 vessanes, 8 porques i 130 vares i 8 porques.

1142 - 8 - Peça de terra campà Bresca de 6 porques amb 20 oliveres.

1143 - 9 - Peça de terra campà Daçanet de 4 porques amb 40 alzines.

Selva de Mar (Alt Empordà)

Benets de Sant Pere de Roda

1144 - 1 - Mas la Mata amb casa, 300 vessanes de bosc, 14 vessanes de camps, la resta roca i matolls per a animals del mas i del veí mas Margall.

1145 - 2 - Peça de terra la Devesa on està el derruït cenobi de Sant Pere de Roda de 180 vessanes de terra rocosa i matoll per al bestiar, a l'oest del mas Ventós.

1146 - 3 - Casa a la plaça.

Església de la Selva de Mar

1147 - 4 - Casa, paller i bodega.

Propis i comunals

1148 - 5 - Ermita.

Serrateix (Berguedà)

Benets de Santa Maria de Serrateix

1149 - 1 - Mas Can Pera Castell: casa i 12 quarteres de terra.

1150 - 2 - Mas caseta de l'Abat: casa i 12 quarteres de terra.

1151 - 3 - Mas Can Torres: casa i 13 quarteres de terra.

Setcases (Ripollès)

Església de Sant Miquel de Setcases

1152 - 1160 - 9 - Nou peces de terra.

Solduga (Pallars Sobirà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

1161 - Muntanya Cuberes.

Sorre (Pallars Sobirà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

1162 - 1 - Peça de terra camp de Santa Maria de 3 jornals, 6 porques i 420 vares de circumferència.

Soriguerola (Cerdanya)

Església de Soriguerola

1163 - 1 - Peça de terra.

Terrades (Alt Empordà)

Església de Terrades

1164 - 1169 - 1-6 - 2 masos i 4 peces de terra de secà.

Tonyà (Alt Empordà)

Ermита de Santa Llúcia de Tonyà

1170 - Ermita.

Tost, a la Ribera d'Urgellet (Alt Urgell)

Jesuïtes de la Seu d'Urgell

1171 - 1 - Peça de terra camp Les Feixes d'una faneca i 4 almuds.

1172 - 2 - Peça de terra camp Ubada de 2 faneques i 8 almuds.

1173 - 3 - Peça de terra camp Planaza de 4 faneques.

1174 - 4 - Peça de terra camp Collell de 2 faneques.

1175 - 5 - Peça de terra camp Collell de 2 faneques.

1176 - 6 - Peça de terra camp Collell de 250 faneques.

1177 - 7 - Erm Castellà de 4 jornals.

1178 - 8 - Erm Castellà de 6 jornals.

1179 - 9 - Peça de terra camp Torà de 22 jornals.

1180 - 10 - Peça de terra camp Planassa de 14 jornals.

1181 - 11 - Peça de terra camp Planassa de 2 jornals.

1182 - 12 - Peça de terra camp Collell-Villarúbia d'1 jornal i 6 porques.

Tregurà (Ripollès)

Església de Tregurà

1183 - 1184 - 1 i 2 - Dues peces de terra.

Urtx (Cerdanya)

Església d'Urtx

1185 - 1199 - 1 - 14 - 2 masos, 18,32 vessanes de terra de secà i 70,1 vessanes de regadiu.

Useu (Pallars Sobirà)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

1200 - 1 - Mas Puig de 94 jornals i 6 porques: 41 jornals i 6 porques de cultiu i 53 vessanes de bosc amb 671

alzines, 25 roures petits i alguns matolls, una casa de 188 vares de superfície i d'altura 40 pams amb forn proper, paller, davant del qual existeix un pati de 240 vares superficials i de 40 vares de altura, una era i una ermita de 33 vares i 15 pams d'altura, llinda al nord amb el poble de Buseu i Baieu.

1201 - 2 - Peça de terra la Devesa de la Quadra de 1.500 vares de circumferència.

1202 - 3 - Peça de terra las Feijas de Toa amb ceps, oliveres i fruiters de 600 vares de circumferència.

1203 - 4 - Peça de terra las Feijas de Toa amb tres feixes amb oliveres de 40 vares de circumferència o Vinya de la Font amb arbres, 1.020 vares de circumferència i horta de secà.

1204 - 5 - Peça de terra Ubad d'1,5 faneca de sembrat amb 2 noguers i 2 arbres.

1205 - 6 - Peça de terra Coma i la Pou de 2 faneques i 4 colobrines de sembradura.

1206 - 7 - Peça de terra Planella de vinya i fruiters, oliveres i carrasques de sembradura, gravada amb una quartera de blat a favor d'Antoni Vilanova de Paranà.

1207 - 8 - Bosc de carrasques del Famé de Baïem de 21,47 vares de llarg per 114 d'ample a mig camí de Buseu i a nord del camí que va a Sant Sebastià i/o béns de Pere Escolà.

Vallespirans (Ripollès)

Església de Vallespirans

1208 - 1 - Peça de terra.

Ventajola (Cerdanya)

Església de Ventajola

1209 - 1 - Peça de terra.

Vic (Osona)

Benets de Santa Maria de Ripoll

1210 - 1 - Casa pabordia.

Viladonja (Ripollès)

Església de Viladonja

1211 - 1 - Mas, 19 vessanes de terra de secà, 12 vessanes de regadiu, 4 vessanes d'erm i 23 de bosc.

Vilajuïga (Alt Empordà)

Església de Vilajuïga

1212 - 1 - Peça de terra de 6 vessanes.

Vilallonga de Ter (Ripollès)

Església de Vilallonga de Ter

1213 - 1247 - 1 - 35 - 9 cases, 1 capella, 1 ermita, 4 masos, 34 vessanes de secà, 2,35 vessanes de regadiu, 333 vessanes d'erm i 2 mesurons.

Santuari de la Mare de Déu del Catllar

1248 - 36 - Santuari.

Infidents

1249 - 1251 - 37-39 - 3 masos.

Vilasacra (Alt Empordà)

Benets de Sant Pere de Roda

1252 - 1 - Horta de ½ vessana de secà i ½ de regadiu i casa al nord d'una casa del cenobi.

1253 - 2 - Casa i corral: pabordia o castell de l'abat de Vilasacra.

Viu de Llevata (Alta Ribagorça)

Benets de Santa Maria de Gerri de la Sal

1254 - 1 - Casa Heureus, era, paller, terres blanques, muntanyes i un bosc de llenya i pastura, per pastar amb roures i alzines, 44 quarteres d'erm i 10 quarteres cultivades. A la quadra hi ha tres basses que proporcionen aigua per abeurar el ramat i una font. També tres bordes de diversos particulars del poble de Viu de Llevata, que llinda amb Montiverri, Pont de Suert, Viu de Llevata, Adons, Aulet i Suert.

Viver (Berguedà)

Curat de Viver

1255 - 1 - Peça de terra campa de l'era de 4 jornals.

1256 - 2 - Peça de terra campa Ubau de 3 jornals.

1257 - 3 - Bosc de 5 jornals i 3 porques.

1258 - 4 - Peça de terra campa Damunt de la Font de 3 jornals.

1259 - 5 - Peça de terra campa Trilla.

(*) No hem considerat ni els delmes ni els censals de Barbens, Bolòs, Cadaqués, Rialp, Sant Climent Sescebes, Sant Quintí de Puigrodon i Santa Magdalena de Parrella, ni els dels hospitals, cenobis, esglésies i santuaris.

Apèndix 2

Inventari dels béns del clergat venuts al Pirineu de 1835 a 1854

59 a Camprodon de 76

58 a Puigcerdà de 101

56 a la Seu d'Urgell de 85

41 a Llanars de 59

28 a Gerri de la Sal de 39

23 a Sant Joan de les Abadesses de 61

21 a Sant Joan Sescloles de 22

20 a Pedret i Marzà de 24 i a Ripoll de 27

17 a Berga de 18 i al Pont de Suert de 24

16 a Llivia de 50

13 a Vilallonga de Ter de 41 i a Civís de 19

12 a Isòvol de 14

11 a Gósol de 16 i a Urtx de 14

10 a Molló d' 11

9 a Aja d' 11 i a Sant Llorenç de la Muga de 15

8 a Saneja de 14

7 a Beranui de 8

6 a Campdevànol de 13

4 a Ger de 12

3 a Darnius de 5, a Llançà de 6 i a Bolvir de 5

2 a Montellà de 3 i a Terrades de 6

1 a Tost a Ribera d'Urgellet de 12, a la Quart de 3, a la Pobla de Lillet de 3, a Estiula de 2, a la Jonquera de 12, a Llers de 4, a Baiarca de 2, a Useu de 8 i a Barcelona de 32.

Apèndix 3

Inventari dels béns del clergat venuts al 100% al Pirineu de 1835 a 1854

30 Fortià

24 Masarac

23 Queixans

16 Alàs i Balltarga

15 Rigolisa

13 Alp

12 Montsonís-Salgar

10 All i Guils de Cerdanya

9 Sauri-Bresca i Setcases

8 Gombrèn

7 Cantallops i Riumors

6 Pau i Rabós d'Empordà

5 Prats, Boadella, Palau-Saverdera, Selva de Mar i Peramola

4 Santuari de Sant Bartomeu de Llaés, Figueres i Guissona

3 Agullana, Biure, Cistella, santuari de Nostra Senyora del Camp de Garriguella, Roses i Viver

2 Pareres, Riu de Cerdanya, Tregurà, Cabanelles, ermita de Castell-Ilebre de Peramola, Baeu, Llesui i Montiverri-Erreus.

1 Bellver de Cerdanya, Niula, Soriguerola, Ventajola, Llaés, Frexanet, Ogassa, Ribes de Freser, santuari de Sant Antoni de Ripoll, Santa Magdalena de Perrella, Vallespirans-les Lloses, Viladonj, santuari de la Mare de Déu del Catllar de Vilallonga de Ter, Albanyà, Cabanes, Capmany, Castelló d'Empúries, Colera, Espolla, Lladó, santuari de la Mare de Déu del Roure de Llers, Maçanet de Cabrenys, Mollet de Peralada, Pont de Molins, ermita de Santa Llúcia de Tonyà (retornada pel concordat de 1851), Vilajuïga, Vilasacra, santuari de la Mare de Déu de Castellar de la Muntanya, Arcavell, Oliana, Alós, Esplugu, Solduga, Sorre, Sagà, Lareu, la Pobla de Segur, Montgai, Rosselló, Sanaüja, Santa Coloma de Farners, Olot i els priorats de Santa Maria de Cervià i de Sant Pere Cercada.

Apèndix 4

Inventari dels béns del clergat no venuts al Pirineu de 1835 a 1854

43 Puigcerdà

39 Sant Joan les Abadesses

34 Llivia

32 Barcelona
 29 la Seu d'Urgell
 28 Vilallonga de Ter
 18 Llanars
 17 Camprodon
 15 Ripoll
 11 La Jonquera, Gerri de la Sal i Tost a Ribera d'Urgellet
 10 Alins i Abella de la Conca
 8 Ger
 7 Campdevàrol i el Pont de Suert
 6 Saneja, Sant Llorenç de la Muga, Civís i Useu
 5 Gósol i Viver
 4 Terrades, Pedret i Marzà i Cardona
 3 Castellserà, Urtx, Llançà, Llers i Siurana
 2 Isòvol, Aja, Frexanet, Les Llosses, Darnius, Farrera i Sales de Pallars
 1 Bolvir, Estiula, Montellà, Matamala, Molló, Sant Martí d'Armancies, Sant Pau de Segúries, Lladó, Port de la Selva, Sant Joan Sescloses, Organyà, Baiarca, Cuberes, Berga, la Quart, la Pobla de Lillet, Sant Maurici, Sant Pere de la Portella, Viu de Llevata, Beranui, Sanaüja, Rosselló, Manresa, Grevolosa, Vic, Sant Cugat del Vallès, Prada, Ceret, l'ermita de Sant Climent de Sales de Pallars i els priorats de Sant Llorenç prop Bagà, Sant Salvador de la Vedella i de Saint Genis des Fontaines.

Apèndix 5

Inventari de compradors de béns nacionals al Pirineu de 1835 a 1854 (de major a menor, els béns comprats i la quantitat pagada en rals)

1 - **23** - Pere Campí (Lleida) propietari d'Isòvol
 19 a Puigcerdà i 4 a Prats
 89.654
 2 - **22** - "Juan Calvet, botiguer, i Bartomeu Rebés, comerciant de Puigcerdà, SA"
 14 a Baltarga, 4 a la Seu d'Urgell, 3 a Prats i 1 a Bellver
 86.600
 3 - **18** - Francesc Murlans i Torres hisendat de Madrid
 12 al Pont de Suert i 6 a Fortià
 842.106
 4 - **17** - Albert Viñolas (Sant Hipòlit de Voltregà) mestre estanyer de Girona
 16 a Queixans i 1 a la Selva de Mar
 411.847
 5 - **16** - Miquel Mitjavila i Morer (Llívia), hisendat amb fàbrica i casa comercial a Barcelona
 15 a Llívia i 1 a Puigcerdà-Saneja
 407.200
 6 - **14** - Paulí Aupí i Pons, propietari de Castelló d'Empúries
 13 a Castelló d'Empúries i 1 a Siurana
 145.451

7 - Josep Vicens Albareda i Molinet, comerciant de Figueres
 14 a Fortià
 289.520
 8 - Ignasi Girona i Targa (Tarrega, 1782 - Barcelona, 1806) i Cia" (amb Joan Viladot i Macià Lleopart), promotors del Canal d'Urgell
 12 a Sagà, 1 a Alós i 1 a Bolvir
 1.184.320
 9 - **13** - Bartomeu Rebés, comerciant de Puigcerdà
 11 a Gósol, 1 a Montellà i 1 a Sanaüja
 37.153
 10 - Josep Vidal i Aute (Llívia) fabricant a Barcelona i propietari del molí d'Espinavell
 13 a Saneja- Puigcerdà
 139.160
 11 - **11** - Felip Balart, hisendat i comerciant d'Alins
 9 a Saurí i 2 a Llesui
 39.825
 12 - "Ramon Grau i Mercader (?-1852) notari d'Hisenda i l'esposa, Dolors Albert hisendada de Figueres"
 10 a Castelló d'Empúries i 1 a Colera
 156.410
 13 - Narcís de Prat i de Camps (Vic), cavaller hisendat de Vic i Girona
 8 a Camprodon i 3 a Aja
 113.540
 14 - **10** - Josep Massanet, escrivà de càmera de Barcelona i notari de Llers
 9 a Pedret i Marzà i 1 a Guissona
 624.106
 15 - Francesc Puig i Farriol, comerciant de Begur i propietari de societats mineres
 10 a Sant Joan Sescloses
 1.258.516
 16 - Silvestre Solà (Coll de Nargó), propietari de la Seu d'Urgell
 8 a la Seu d'Urgell i 2 a Aja
 338.200
 17 - **8** - Pau Poc, comerciant de Sant Julià de Lòria (Andorra)
 8 a la Seu d'Urgell
 72.466
 18 - **7** - Joan Junoy i Gelabert (Puigcerdà), propietari i fabricant de Girona i Barcelona
 5 a Queixans i 2 a Pereres
 57.324
 19 - Josep Novell i Serra, comerciant de Barcelona
 3 a Serrateix, 2 a Berga i 2 a la Quart
 439.470

- 20 - Francesc Soler, comerciant de Barcelona
7 a All
32.010
- 21 - Augustin Tiffany, comerciant-adober francès, veí de Figueres
4 a Figueres, 2 a Port de la Selva i 1 a Selva de Mar
893.050
- 22 - **6** - "Josep Fonoll i Cia", hisendat-negociant de la Seu d'Urgell
6 a la Seu d'Urgell
135.700
- 23 - Josep Vives, confiter-comerciant de Ripoll
6 a Ripoll
58.970 + 2 sense indicar el valor de la compra
- 24 - **5** - Joan Agell i Torrents (Sanaüja, 1809-?), comerciant i fabricant de Barcelona
5 a Peramola
9.199
- 25 - Ramon de Contreras (Castelló d'Empúries) Militar, veí de Girona, Barcelona i Madrid
5 a Riumors
140.720
- 26 - Joan Pujals, propietari de Civís
5 a Civís
10.858
- 27 - Bonaventura Suñer (Puigcerdà), propietari del Molí de Beget i fabricant a Girona i Barcelona
5 a Saneja
271.800
- 28 - **4** - Anton Berga, propietari de la Seu d'Urgell
4 a la Seu d'Urgell
146.300
- 29 - José Bresca, comerciant de Màlaga
4 a Gerri de la Sal
113.497
- 30 - Francesc Calvet i Rubalcaba (Puigcerdà), advocat de Girona
2 a Puigcerdà, 1 a Balltarga i 1 a Saneja
37.140
- 31 - Francesc Huguet i Caba (1806 - ?), propietari i adroguer de Guissona
4 a Guissona
67.370
- 32 - Pere Pla i Armitas (Vilamalla), propietari de Torroella de Montgrí
2 a Rabós de Sant Quirze, 1 a Montiberri i 1 a Useu
204.400
- 33 - Josep Puig i Grau (Madrid), retirat de guerra, veí de Vilaür
4 a Aja
358.000
- 34 - Antoni Viadera (Gerri), diputat a Corts a Madrid
2 a Buseu i 2 a Gerri
365.700
- 35 - **3** - Francesc Colomer, cirurgià de Castelló d'Empúries
2 a Sant Joan Sescloses i 1 a Ventalló
Retrovenda on no s'especifica el preu
- 36 - Francesc Cuní i Burgaña, propietari de Puigcerdà
2 a Rigolisa i 1 a Puigcerdà
42.250
- 37 - "Gervasi Fonoll i Cia", hisendat i negociant de la Seu d'Urgell
3 a Alàs
36.955
- 38 - Pere Juanola, hisendat de la Jonquera
3 a Castelló d'Empúries
20.510
- 39 - Antoni Majoral (la Seu d'Urgell), propietari de Lleida
3 a la Seu d'Urgell
42.002
- 40 - Pere Puig i Farriol (1817-?), comerciant de Castelló d'Empúries, importador de productes de l'estranger
3 a Sant Joan Sescloses
207.320
- 41 - Pere Sala, pagès i propietari de l'hostal de Dosquers
3 a Pedret i Marzà
592.140
- 42 - Ignasi Salleras, consignatari de vaixells de Llançà i Cadaqués
3 a Fortià
35.000
- 43 - Joan Torroella i Bertran, sastre de Girona
3 a All
250.063
- 44 - **2** - Julià Alsina, propietari de la Seu d'Urgell
2 a la Seu d'Urgell
83.800
- 45 - Francesc Arnau i Puig, hisendat de Puigcerdà amb fàbrica i botiga a Barcelona
1 a Puigcerdà i 1 a Rigolisa
18.010
- 46 - Francesc Bosqui i Castellar, comerciant de Girona
2 a Sant Joan Sescloses
sense indicar el valor de les compres
- 47 - Josep Brandia i Azemar, advocat de Camprodon i propietari de societats mineres
2 a Llanars
200.020
- 48 - Francesc Buxó, comerciant de Castelló d'Empúries
2 a Berga
9.700
- 49 - Miquel Carbonell, notari-propietari de Castelló d'Empúries i de la Carbonell i Baulenas de Barcelona

2 a Sant Joan Sescloses
207.491

50 - Joan Coma, pagès de Castellnou d'Oluges
1 a Montgai i 1 a Sanaüja
9.025

51 - Josep Deulofeu (Puigcerdà), comandant graduat i diputat provincial
2 a Saneja
17.100

52 - "Antoni Doria Castellà i Antoni Doria Cuberes, fill", propietaris de Gerri de la Sal
1 a Baeu i 1 a Useu
49.720

53 - Esteve Falso de Llança
2 a Llança
sense indicar el valor de les compres

54 - Martí Feliu i Tressard, propietari i fabricant de Sant Joan Sescloses
2 a Sant Joan Sescloses
8.030

55 - "Ot Fonoll i Antoni Majoral" (la Seu d'Urgell), propietaris de Lleida
2 a la Seu d'Urgell
27.334

56 - Josep Forgas (la Seu d'Urgell), propietari de Tremp
2 a la Seu d'Urgell
55.800

57 - Jaume Gelbert i Grau (Bourg-Madame), propietari d'Arenys de Mar
2 a Rigolisa
45.001

58 - "Bartomeu Gifreu i Salvi Oliveras", comerciants de Castelló d'Empúries
1 a Castelló d'Empúries i 1 a Rigolisa
45.050

59 - Eudald Jordana i Miralpeix (Puigcerdà), propietari i notari reial de Barcelona
2 a Ripoll
171.000

60 - Joan Masó, pagès-parcer de Sant Joan Sescloses
2 a Sant Joan Sescloses
63.100

61 - Joan Maza, advocat de Lleida
2 al Pont de Suert
10.814

62 - Josep Mir i Biesca, recaptador de la Seu d'Urgell
1 a Montellà i 1 a la Seu d'Urgell
14.810

63 - Salvi Oliveras, propietari d'una fleca a Castelló d'Empúries, d'una forja i fàbrica a Girona
2 a Vilanova de la Muga
247.184

64 - "Martí Puig, farmacèutic de Palafrugell, i Josep Deulofeu (Puigcerdà) Comandant graduat i Diputat Provincial"
2 a Puigcerdà
26.000

65 - Antoni Ramonatxo i Puig, propietari de Sant Martí d'Aravó i fabricant de cotó a Barcelona
1 a Puigcerdà i 1 a Rigolisa
63.105

66 - Domènec Santamaria, comerciant de Barcelona
1 a Berga i 1 a Casserres
185.000

67 - Joan Serradell, propietari de la Seu d'Urgell
2 a la Seu d'Urgell
25.090

68 - Salvador Suñer (Ger), propietari de la Tour de Carol, del molí de Beget i gravador de segells de Barcelona
2 a Saneja
60.320

69 - Jaume Vidal i Aute, propietari de Puigcerdà
2 a Rigolisa
26.601

70 - Narcís Vidal i Vidal, sabater i ferrer de Castelló d'Empúries
2 a Sant Joan Sescloses
199.650

71 - 1 - "Ajuntament i Hospital de Ripoll"
Ripoll
24.000

72 - Josep Antoni Albert, hisendat de Verges
Sant Joan les Abadesses
249.987

73 - "Pere Aupí Pons i Francesc Delhom i Martínez", comerciants de Castelló d'Empúries
Fortià
sense indicar el valor de la compra

74 - "Jaume i Agustí Aurich i Bonacasa", pagesos propietaris de Riudellots de la Creu, veïns de Girona
Jaitus a Llanars
3.254

75 - Antoni Autet, propietari-advocat de Puigcerdà
Puigcerdà
2000

76 - Gaspar Bacó, comandant d'infanteria i notari de Girona
Campelles
Retrovenda sense indicar el valor de la compra

77 - Josep Badosa (Vilasacra), fabricant de filats de Banyoles
Vilasacra
4.030

- 78 - Francesc Barnola (Puigcerdà), propietari i comerciant de Barcelona
Puigcerdà
11.500
- 79 - Gervasi Benatjuan, procurador de la Seu d'Urgell
la Seu d'Urgell
90.000
- 80 - Bernat Benavent, hisendat de Gerri de la Sal, promotor del ferrocarril transpirinenc
Gerri de la Sal
19.000
- 81 - Gaietà Benet i Carbonell, propietari de Ripoll
Ripoll
35.010
- 82 - Ignasi Bordas, parcer de Sant Joan Sescloses
Sant Joan Sescloses
62.010
- 83 - Llorenç Bosomba, metge i batlle de Puigcerdà amb fàbrica a Barcelona
Puigcerdà
15.500
- 84 - Jaume Capella, propietari de Vilajuïga
Pedret i Marçà
4.280
- 85 - "Francesc Canet i Bartomeu Gifreu", propietaris de Castelló d'Empúries i Torroella de Montgrí
Sant Joan Sescloses
100.015
- 86 - Dionís de Casadevall, hisendat de Castelló d'Empúries
Pedret i Marçà
22.020
- 87 - Ildefons Casellas, pagès-hisendat de Torroella de Montgrí
Pedret i Marçà
70.000
- 88 - Josep Castejón i Bajuls, advocat de Vilanova de Meià
Peramola
12.001
- 89 - Antoni Castells, propietari de la Seu d'Urgell
la Seu d'Urgell
19.300
- 90 - Enric Climent Vidal (Castelló d'Empúries, 1824-?), ciutadà honrat i cap de la duana de Cadaqués
Selva de Mar
340.527
- 91 - Pere Colomer (Gombrèn), comerciant de Girona
Gombrèn
29.510
- 92 - Joan Comamala, cirurgià de Camprodon i propietari de societats mineres
Camprodon
10.060
- 93 - Ramon Cosp, propietari de Puigcerdà
Puigcerdà
800
- 94 - Francesc Costa (?-1843) escriptent i tinent de cossos francs de Girona
Ripoll
43.264
- 95 - Isidre Cotxet (Puigcerdà), comerciant i fabricant de Barcelona
Puigcerdà
50.200
- 96 - Felip de Cruïlles de Despujol, marquès de Castell Torrent, veí de Gràcia a Barcelona
Santa Coloma de Farners
22.100
- 97 - Antoni Degollada, propietari de Puigcerdà
Puigcerdà
50.400
- 98 - Francesc Delhom i Martínez, hisendat de Castelló d'Empúries
Fortià
sense indicar el valor de la compra
- 99 - "Francesc Delhom i Martínez, Josep Gispert, Paulí Aupí i Pons, Bartomeu Gifreu, Josep Tomàs, Salvi Oliveras i Ramon de Contreras", propietaris i comerciants de Castelló d'Empúries
Fortià
145.451
- 100 - Felip Duxans, pagès hisendat, propietari d'una ferreria i síndic de Sant Llorenç de la Muga
Sant Llorenç de la Muga
2.400
- 101 - Josep Antoni Elias i Cebrià, propietari amb fàbriques de filats a Reus i Barcelona
Ripoll
85.294
- 102 - Jaume Elies, pagès de Baltarga
Baltarga
1.433
- 103 - Església d'Enveitg
Campana de Sant Domènec de Puigcerdà
sense indicar el valor de la compra
- 104 - "Francesc Erola, Antoni Noguer i Antoni Torà", propietaris de la Seu d'Urgell
la Seu d'Urgell
96.800
- 105 - Església d'Err
Campana de Sant Domènec de Puigcerdà
sense indicar el valor de la compra

106 - "Josep Escaro Sens i Josep Jubés i Cerqueda", propietaris de la Seu d'Urgell la Seu d'Urgell 70.100	Camprodon 6.000
107 - Climent Escobet, comerciant de Berga Berga 6.400	121 - Bartomeu Gispert, hisendat de Manresa i ramader de Ripoll Ripoll 251.100
108 - Esteve Fàbregas, hisendat de Santa Coloma de Farners Priorat de Sant Pere Cercada 38.410	122 - Estanislau Goixí (Madrid), propietari de la Seu d'Urgell la Seu d'Urgell 33.500
109 - Salvi Fàbregas, farmacèutic de Figueres Figueres 16.040	123 - Maties Gual, propietari de Coll de Nargó Espluga-Solduga 964.000
110 - Joaquim Farguell i Caum (Berga, 1814 - Barcelona, 1877), comerciant i fabricant de filats a Berga i Barcelona Estiula Major 370.000	124 - Cànid Jordana i Daunis, propietari de Cervera Tost 20.734
111 - Josep Felip i Moy, botiguer de Girona Sant Joan Sescloses 283.725	125 - Josep Juvés i Cerqueda, hisendat de la Seu d'Urgell Alas 17.200
112 - Pere Feliu, propietari de Siurana Sant Tomàs de Fluvià 14.130	126 - Francesc Lapedra, ramader de Molló Molló 17.500
113 - Antoni Fonts (Barcelona), comerciant de Madrid i fabricant de cotó de Teià, Sant Feliu de Torelló i Barcelona Ripoll 42.000	127 - Josep Marqués i Martí, propietari de Pedret i Marzà Pedret i Marzà sense indicar el valor de la compra
114 - "Fons Palmarola i Cia", fabricants de Barcelona Ripoll 250.000	128 - Fancesc Molas, propietari de Vallfogona Camprodon 321
115 - Bartomeu Gay, propietari de Puigcerdà Puigcerdà 2.510	129 - Josep Molas, traginer de Camprodon Camprodon 28.300
116 - Pere Genís, comerciant de Castelló d'Empúries i propietari d'Agullana Sant Joan Sescloses 70.030	130 - Antoni Molinet, sastre de Figueres Pedret i Marzà 3.000
117 - Francesc Gelbert i Morer (Puigcerdà, 1760-1850), metge de Puigcerdà Puigcerdà 33.000	131 - Jaume Monistrol, comerciant i fabricant de llana de Barcelona Fontlletera (Tregurà) 137.000
118 - Bartomeu Gifreu, hisendat de Castelló d'Empúries Pedret i Marzà 7.030	132 - Miquel Montagut, hisendat de Puigcerdà i recaptador de Ribes de Freser Puigcerdà 15.700
119 - "Bartomeu Gifreu i Salvi Oliveras, hisendats de Castelló d'Empúries Castelló d'Empúries 45.050	133 - Josep Antoni Morlius, propietari de Lleida Gerri de la Sal 61.000
120 - Francesc Ginesta, propietari de Camprodon	134 - Salvador Negre (Castelló d'Empúries), hisendat i comerciant d'arbres a Lloret i Barcelona Sant Joan Sescloses 50.100
	135 - Miquel Nicolau, propietari de Puigcerdà Rigolisa 5.000

136 - Damià Nou, propietari de Sant Llorenç de la Muga
 Sant Llorenç de la Muga
 3.000

137 - Miquel Obac i Coll, pagès-propietari de Molló
 Molló
 34.000

138 - Bernat Pagès, hisendat de Casavells
 Pedret i Marzà
 15.098

139 - Martí Puig, farmacèutic de Palafrugell
 Ripoll
 4.800

140 - "Martí i Joaquim Reixach", comerciants de Figueres
 Cabanes
 83.000

141 - Leandre Ribera i Florensa, hisendat de Puigcerdà
 Rigolisa
 8.200

142 - "Miquel Rosés Roger i Frances Rosés", farmacèutics de Girona i barons de Flix
 Priorat de Cervià
 676.694

143 - Francesc Safont i Lluç (Vic, 1803 – Toledo, 1861)
 banquer, comerciant i fabricant de Madrid
 Olot
 44.000

144 - "Jaume Sala i Font i Cia", comerciants de Barcelona i Lleida
 Pedret i Marzà
 sense indicar el valor de la compra

145 - "Jaume Sala i Font, Ramon Mestres i Manuel Tubau", propietaris de Lleida
 Rosselló
 4.800

146 - Antoni Samsó, comerciant de la Pobla de Segur
 la Pobla de Segur
 3.600

147 - Bonaventura Salsas, propietari de Llers
 Rigolisa
 1.250

148 - Josep Soldevila, propietari de Lleida
 Montiberri
 80.000

149 - Jeroni Torrent, secretari de l'ajuntament de Besalú i adroguer de Girona
 Camprodon
 13.332

150 - Antoni Veltort i Prats, propietari de la Seu d'Urgell
 la Seu d'Urgell
 8.800

151 - Joan Verges i Vilagran, propietari de la Selva de Mar
 Selva de Mar
 100.010

152 - Llorenç Vidal, hisendat de Puigcerdà
 Rigolisa
 4.515

153 - Francesc Vila, propietari del Molí de Serinyà
 Sanaüja
 1.500

154 - Marià Vilallonga, comerciant de Figueres i Lloret de Mar
 Figueres
 sense indicar el valor de la compra

155 - Francesc Vives, confiter de Ripoll
 Ripoll
 4.480

Apèndix 6

Inventari de compradors de béns nacionals al Pirineu de 1835 a 1854 segons el preu pagat i el nombre de compres (de major a menor i la quantitat satisfeta en rals)

1 - Francesc Puig Farriol (10)
 1.258.516

2 - "Ignasi Girona i Cia" (14)
 1.184.320

3 - Maties Gual (1)
 964.000

4 - Augustin Tiffy (7)
 893.050

5 - Josep Antoni Elias i Cebrià (1)
 852.294

6 - Francesc Murlans i Torres (18)
 842.106

7 - "Miquel Rosés i Roger i Francesc Rosès" (1)
 676.694

8 - Josep Massanet (10)
 624.106

9 - Pere Sala (3)
 592.140

10 - "Francesc Delhom, Josep Gispert, Paulí Aupí, Bartomeu Gifreu, Josep Tomàs, Salvi Oliveras i Ramon de Contreras" (1)
 584.622

11 - Josep Novell i Serra (7)
 439.470

12 - Albert Viñolas (17)
 411.847

13 - Miquel Mitjavila i Morer (16)
 407.200

14 - Joaquim Farguell i Caum (1)	40 - "Josep Fonoll i Cia" (6)
370.000	135.700
15 - Antoni Viadera (4)	41 - Narcís de Prats de Camps (5)
365.700	113.540
16 - Josep Puig i Grau (4)	42 - José Bresca (4)
358.000	113.497
17 - Enric Climent i Vidal (1)	43 - "Francesc Canet i Bartomeu Gifreu" (1)
340.527	100.015
18 - Silvestre Solà (10)	44 - "Francesc Erola, Antoni Noguer i Antoni Torà" (1)
338.200	96.800
19 - Josep Felip i Moy (1)	45 - Gervasi Bernatjuan (1)
283.725	90.000
20 - Bonaventura Suñer	46 - Pere Campí (23)
271.000	89.654
21 - Bartomeu Gispert (1)	47 - "Jaume Calvet i Bartomeu Rebès" (22)
251.000	86.600
22 - Joan Torroella i Bertran (3)	48 - Julià Alsina (2)
250.063	83.300
23 - "Fons, Palmarola i Cia" (1)	49 - "Martí i Jaume Reixach" (1)
250.000	83.000
24 - Josep Antoni Albert (1)	50 - Josep Soldevila (1)
249.987	80.000
25 - Salvi Oliveras (2)	51 - Pau Poc (8)
247.184	72.466
26 - Josep Vicenç Albareda i Molinet (10)	52 - "Josep Escaró i Josep Juvés i Cerqueda" (1)
239.200	70.100
27 - Miquel Carbonell (2)	53 - Pere Genís (1)
207.491	70.030
28 - Pere Puig i Farriol (3)	54 - Ildefons Casellas (1)
207.320	70.000
29 - Pere Pla i Armitas (4)	55 - Francesc Huguet i Caba (4)
200.400	67.370
30 - Josep Brandia i Azemar (2)	56 - Antoni Ramonatxo i Puig (2)
200.020	63.105
31 - Narcís Vidal i Vidal (2)	57 - Joan Masó (2)
199.650	63.100
32 - Domènec Santamaria (2)	58 - Ignasi Bordas (1)
185.000	62.010
33 - Eudald Jordana i Miralpeix (2)	59 - Josep Antoni Morlius (1)
171.000	61.000
34 - "Ramon Viñas i Mercader i Dolors Albert" (11)	60 - Salvador Suñer (2)
156.410	60.320
35 - Antoni Berga (4)	61 - Josep Vives (6)
146.300	58.970
36 - Paulí Aupí i Pons (14)	62 - Joan Junoy i Gelabert (7)
145.451	57.324
37 - Ramon de Contreras (5)	63 - Josep Forga (2)
140.720	55.800
38 - Josep Vidal i Aute (13)	64 - Antoni Degollada (1)
139.160	50.400
39 - Jaume Monistrol (1)	65 - Isidre Cotxet (1)
137.000	50.200

66 - Salvador Negre (1)	92 - Dionís de Casadevall (1)
50.100	22.020
67 - "Antoni Doria i Castellà i Antoni Doria Cuberes" (2)	93 - Pere Juanola (3)
49.720	20.510
68 - "Bartomeu Gifreu i Salvi Oliveras" (1)	94 - Antoni Castells (1)
45.050	19.300
69 - Jaume Gelbert i Grau (2)	95 - Bernat Benavent (1)
45.001	19.000
70 - Josep Safont i Lluç (1)	96 - Francesc Arnau i Puig (2)
44.000	18.100
71 - Francesc Costa (1)	97 - Francesc Lapedra (1)
43.264	17.500
72 - Francesc Cuní i Burganà (3)	98 - Josep Juvés i Cerqueda (1)
42.250	17.200
73 - Antoni Majoral (3)	99 - Josep Deulofeu (2)
42.002	17.100
74 - Antoni Fonts (1)	100 - Salvi Fàbregas (1)
42.000	16.040
75 - Felip Alart (11)	101 - Miquel Montagut (1)
39.825	15.700
76 - Esteve Fàbregas (1)	102 - Llorenç Bosomba (1)
38.410	15.500
77 - Bartomeu Revès (13)	103 - Bernat Pagès (1)
37.153	15.098
78 - Francesc Calvet i Rubalcava (4)	104 - Josep Mir i Biesca (2)
37.140	14.810
79 - Gervasi Fonoll (3)	105 - Pere Feliu (1)
36.925	14.130
80 - Gaietà Benet i Carbonell (1)	106 - Jeroni Torrent (1)
35.010	13.332
81 - Ignasi Salleras (1)	107 - Josep Castejón i Bajuls (1)
35.000	12.001
82 - Miquel Obac i Coll (1)	108 - Francesc Barnola (1)
34.000	11.500
83 - Estanislau Goixí (1)	109 - Joan Pujal (5)
33.500	10.858
84 - Francesc Gelbert i Morer (1)	110 - Juan Maza (2)
33.000	10.814
85 - Francesc Soler (7)	111 - Joan Comamala (1)
32.010	10.666
86 - "Martí Puig i Josep Deulofeu" (2)	112 - Joan Agell i Torrents (5)
30.800	9.199
87 - Pere Colomer (1)	113 - Francesc Buxó (2)
29.510	9.700
88 - "Ot Fonoll i Antoni Majoral" (2)	114 - Joan Coma (2)
27.334	9.025
89 - Jaume Vidal i Aute (2)	115 - Anton Veltort i Prats (1)
26.601	8.800
90 - Joan Serradell (2)	116 - Leandre Ribera i Florensa (1)
25.090	8.200
91 - "Ajuntament i Hospital de Ripoll" (1)	117 - Martí Feliu i Tressard (1)
24.000	8.030

118 - Bartomeu Gifreu (1)	129 - Antoni Molinet (1)
7.030	3.000
119- Climent Escobet (1)	130 - Damià Nou (1)
6.400	3.000
120 - Francesc Ginesta (1)	131 - Bartomeu Gay (1)
6.000	2.510
121 - Miquel Nicolau (1)	132 - Felip Duxans (1)
5.000	2.400
122 - Martí Puig (1)	133 - Antoni Autet (1)
4.800	2.000
123 - "Jaume Sala, Ramon Mestres i Manuel Tubau" (1)	134 - Francesc Vila (1)
4.800	1.500
124 - Llorenç Vidal (1)	135 - Jaume Elies (1)
4.515	1.433
125 - Jaume Capella (1)	136 - Bonaventura Salsas (1)
4280	1.250
126 - Josep Badosa (1)	137 - Ramon Cosp (1)
4.030	800
127 - Antoni Samsó (1)	138 - Francesc Molas (1)
3.600	321
128 - Jaume i Agustí Aurich Bonacasa (1)	
3.254	

Fonts

MOLI FRIGOLA, Montserrat, *La desamortización en la ciudad de Barcelona*. Tesina, Barcelona: UB, 1970. Inèdita. Ibídem *La desamortización en la provincia de Gerona (1835-1854)*. Tesi doctoral. Barcelona: UAB, 1975. Inèdita. SOLSONA SORROSAL, Carme *La desamortización eclesiástica a la provincia de Lleida (1838-1851)*. Tesi doctoral. Lleida: Universitat de Lleida, 1984.

S'han utilitzat els manuals d'hisenda de Josep Maria Salamó, Ramon Grau i Narcís Casas de Girona, els de Manuel Clavillart de Barcelona i els de Manuel Fuster, Pere Aixalà, Jeroni Archs i Esteve Gual de Lleida, i els registres d'hipoteques de desamortització, els registres d'hipoteques i els registres d'expedients de vendes d'hisenda dels arxius de protocols corresponents.

Dels arxius diocesans, els llevantadors de finques, censos i censals, les taxacions de finques i les devolucions de finques pel Concordat de 1851, els amillaraments de la propietat dels diversos municipis analitzats, en general errats per declarar els propietaris menys del que cultivaven. Dels arxius municipals, els projectes d'urbanització; de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, l'Arxiu de la Junta de Comerç i les matrícules d'industrials i comerciants; de la Biblioteca de Catalunya l'altra part de l'Arxiu de la Junta de Comerç i les guies comercials i els manuals de forasters de les ciutats.

Bibliografia

MOLINA, Blas *Manual de Compradores de Bienes Nacionales*. Madrid: Miguel de Burgos, 1845.

BARRAQUER ROVIRALTA, Gaietà *Las casas de religiosos en Cataluña*. Barcelona: Altés, 1906, 2 volums. Ibídem *Los religiosos en Cataluña en la primera mitad del siglo XIX*. Barcelona: Altés, 1915-17, 4 volums.

CARRIÓN, Pascual *Los latifundios en España*. Madrid: Gráficas Reunidas, 1932.

MADÓZ, Pasqual *Diccionario geográfico, estadístico y histórico de España y sus posesiones en Ultramar*. Madrid: José de Rojas, 1947, 16 volums.

RAMÓN DE SAN PEDRO, JM D. *Gaspar de Remisa Miarons, Marqués de Remisa*. Madrid: Bachende, 1953.

ANES ALVAREZ DE CASTRILLÓN, Gonzalo. *Las crisis agrarias en la España moderna*. Madrid, 1970.

NADAL OLLER, Jordi "La economía española (1839-1931)". *El Banco de España. Una historia económica*, Madrid: Banco de España, 1970, 315-417.

LAZO DÍAZ, Alfonso "La desamortización eclesiástica de la provincia de Sevilla. Estudio de las Fuentes". *Moneda y Crédito*, 100 (1967) 91-103. Ibídem *La desamortización de las tierras de la Iglesia de la provincia de Sevilla (1835-1845)*. Sevilla: Diputación de la Provincia de Sevilla, 1970. Ibídem "La lucha contra los privilegios estamentales". *Atlántida*, IX (1971) 41-56.

TOMÁS VALIENTE, Francisco *El marco político de la desamortización*. Barcelona: Ariel, 1970. Ibídem (coord.) *Desamortización y Hacienda Pública*. Madrid: Ministerio de Agricultura, 1982.

MOLI FRIGOLA, Montserrat "Metodología para el estudio de los compradores nacionales". *I Jornada de Metodología aplicada a las Ciencias Históricas*. Santiago de Compostela, 1973,

ARTOLA GALLEGU, Miguel *Antiguo Régimen y Revolución Liberal*. Barcelona: Ariel, 1978.

LLADONOSA I VALL-LLEBRERA, Manuel "Un conflicto agrario: el canal d'Urgell i el pagament del novè". *Recerques*, 7 (1978) 117-124.

SERRANO COBOS, C. Anna *Contribución al estudio de la desamortización en España: los Safont 1814-1841*. Tesina. Barcelona: UAB, 1979.

VICEDO RIUS, Enric "La desamortización a les terres de Lleida". *El món rural català a l'època de la Revolució industrial*. Cervera: UNED, 1991.